

CENIER

ŠKOLSKI LIST X. GIMNAZIJE "IVAN SUPEK", ZAGREB

Tema broja

Nastava u doba pandemije

Dok učiš, imaš mogućnosti

Intervju sa Bojanom Navojcem

Potres u Hrvatskoj

Dobro se dobrim vraća

Šport u izolaciji

Virtualni kros

SADRŽAJ

PROJEKTI	2
ERASMUS +	4
CAMUS, SAMOĆA I SOLIDARNOST	8
POTRES	10
INTERVJU: ANITA BUDOR DESPOT	16
USPJESI NAŠIH UČENIKA	17
TEMA BROJA:	
NASTAVA U DOBA PANDEMIJE	18
INTERVJU: HRVOJE HORVAT	31
RAZGOVOR: HUSEIN HASANEFENDIĆ	33
RAZGOVOR: PERO GALIĆ	34
RAZGOVOR: BORIS LEINER	36
RAZGOVOR: BOJAN NAVOJEC	38
NEMOGUĆA VARIJANTA I DRUGE PRIČE	41
INTERVJU: FILIP RIDIČKI	42
SPORT	46
KREATIVA	48

IMPRESUM

Nakladnik:

X. gimnazija „Ivan Supek“ Zagreb

Za nakladnika:

Željka Frković, ravnateljica

Lektorica:

Ružica Filipović, prof.

Korektura:

Roko Rukavina 3.A

Urednik:

Roko Rukavina 3.A

NOVINARSKA DRUŽINA:

Nadja Hrkač, 2.H, Marija Šitum Herman, 2.H,
Mirta Jordan, 3.F, Marta Čučić, 4.F,
Bojana Čuk, 2.J, Irma Vujić, 2.H, Ivor Bašić 3.A,
Roko Rukavina 3.A, Mia Visković 4.E,
Sofija Grgurić 3.A, Klara Krovina 3.A,
Teodora Pavlović 3.A, Elizabeta Vnučec 4.A,
Mihaela Horvat 4.C, Marija Kuzman, 4.A, Doris
Benović, 4.B, Marta Jelisavčić, 3.F, Daria
Domijan, 1.G, Eva Hernaut, 1.J,
Fran Jurić 3.C, Lana Pucak 2.K, Luka Zrnić 2.K,
Ivan Skukan 4.a, Doris Benović 4.B,
Tomislav Brnčić, 4.A, Mislav Bubanj

Suradnici:

Jelena Crnek, prof., Anita Despot, prof.,
Željka Frković, prof., Marija Roth, prof.,
Karmen Farac Turković, prof., Vanesa Jurić, prof.

Voditeljica novinarske družine:

Ružica Filipović, prof.

U godini kada je konstanta postala apstraktan pojam, autori Cenera donose vam još jedan broj u kojem su sabrali sve doživljaje ove neobične godine, iskustva učenika naše škole u doba potresa i pandemije, a kako su se s tim događajima nosili pitali smo i osobe iz javnog života.

Razgovarali smo o važnim i aktualnim temama, sudjelovali na brojnim projektima, pa vam tako donosimo tekstove o projektima Bioraznolikost za budućnost, Jezični online kamp Goethe-instituta i Erasmus+ integrirana pismenost na djelu. Epidemiološka situacija nije spriječila naše učenike u još jednom sudjelovanju na Festivalu svjetske književnosti koji se zbog pandemije održavao u posebnim okolnostima. Razgovor koji su učenici moderirali s književnikom Ivicom Prtenjačom povodom njegovog najnovijeg romana Plivač, održao se na otvorenoj pozornici HTV-a. Nismo zaobišli ni visoku umjetnost pa smo vam pripremili tekst o izložbi "Camus, samoća i solidarnost" u sklopu Subversive Festivala. Naš bivši učenik Mislav Bubanj može se pohvaliti stoposto napisanom maturom iz fizike, kako je to uspio i koje su tajne uspjeha, možete pročitati u tekstu Za dobar uspjeh na maturi iz fizike pomaže bijeli Casio. Odjednom, bez upozorenja Hrvatska se počela tresti. Potres zbog kojeg su stotine ljudi osatli bez krova nad glavom, koji nam je dokazao da uvijek može biti gore pokazao je da smo mala zemlja s velikim srcem. Donosimo vam inspirativnu priču Marije Kuzman, učenice naše škole, koja je zajedno sa Elizabetom Vnučec i Mihaelom Horvat otišla do potrsom pogođenih naselja i organizirala pomoć potrebitima. Ovogodišnju temu broja zauzela je pandemija. Kako su se se s njom nosili rekli su nam maturanti kao i neka ponzata lica s glazbene i glumačke scene. Pripremili smo vam intervju sa Husom iz Parnog Valjka, Perom Galićem iz Opće opasnosti, Goranom Navojcem i Hrvojem Horvatom. Kako biste se zaštitili i zadržali hladnu glavu pripremili smo vam nekoliko savjeta o prevenciji bolesti i mentalom zdravlju. Povodom izlaska autobiografije razgovarali smo i sa Borisom Leinerom, jednim od najvećih bubnjara s ovih prostora i šire, bivšim članom Azre i Vještica. Kako bi do kraja obradili temu Novog vala imali smo priliku sjesti i s Filipom Ridičkim koji nam je ispričao kako je bilo raditi na seriji Crno-bijeli svijet. Ni pandemija nije zaustavila naše kreativne glave pa nam ni ove godine ne manjka poezije. A sport? Sport, pretrčali smo cijeli svijet, ali virtualno.

Požurite pročitati!

BIORAZNOLIKOST ZA BUDUĆNOST

TEKST: NADJA HRKAČ, 2.H, MARIJA ŠITUM HERMAN, 2.H, MIRTA JORDAN, 3.F, MARTA ČUČIĆ, 4.F

Kako smo proveli BioX projekt u online okruženju za vrijeme pandemije koronavirusa.

Sve je počelo kada smo se, uz poticaj naših profesora, odazvali pozivu na sudjelovanje u edukacijskom izazovu ASOC. Nakon prijave, uključili smo se u provedbu projekta „U školi otvorene kohezije – At the School of Open Cohesion, ASOC“ kojim se promiče sudjelovanje učenika u praćenju ulaganja koja se provode putem kohezijske politike EU-a korištenjem javnih otvorenih podataka. U pilot projektu je sudjelovalo pet škola iz Hrvatske, uz našu školu to su Srednja škola Obrovac, Gimnazija Franje Petrića iz Zadra, Gimnazija Gospić i Gimnazija Nova Gradiška. Projekt je proveden u organizaciji Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije.

ZA KVALITETNIJI UZGOJ

Budući da je cilj projekta poticanje kulture aktivnog građanstva i podizanje svijesti učenika srednjih škola o kohezijskoj politici i EU projektima, krenuli smo u odabir projekta koji ćemo pratiti. Naš BioX tim od 26 učenika i dvije profesorice odabrao je pratiti projekt Bioraznolikost i molekularno oplemenjivanje bilja kojeg provodi Agronomski fakultet iz Zagreba u suradnji s raznim institutima iz Hrvatske. U ovom projektu prate se procesi genotipizacije i fenotipizacije na deset biljaka kako bi se dobili novi kultivari za budući kvalitetniji uzgoj, a biljke na kojima se provede istraživanja su soja, kukuruz, pšenica, kadulja, dalmatinski buhač, grah, maslina, vinova loza, kupusnjače i lukovi, a dodijeljena su mu sredstva u iznosu od 37.511.157,82 kuna i sufinanciran je novcima iz EU fondova.

GENOTIPIZACIJA I GMO

U okviru projekta mogli smo birati svoje radne uloge, uloga voditelja projekta, voditelja bloga, dizajnera, analitičara, programera, voditelja društvenih mreža i predstavljača priče. Profesor Zlatko Šatović održao je predavanje u našoj školi kako bi nam predstavio projekt. Naučili smo što je genotipizacija i fenotipizacija bilja te da genotipizacija i GMO nisu povezani i da se na ovom projektu ne bave genetskim modificiranjima. Zbog mjera uzrokovanih epidemijom koronavirusa nismo bili u mogućnosti fizički provesti terensko praćenje, ali smo to uspjeli učiniti u virtualnom okruženju. Putem online sastanaka uspjeli smo dobiti potrebne informacije. Unatoč epidemiološkim mjerama i nemogućnosti dolaska u našu školu, koja je poprilično stradala u potresu u Zagrebu, sastanke smo ipak nastavili održavati, ali online.

KUMICE S DOLCA

Svoje istraživanje započeli smo s naslovom „Kumice s Dolca u panici!“ aludirajući na ideju da će genetskim modifikacijama bilje postati otpornije na parazite i bolesti što proizvodnju čini znatno jeftinijom i uspješnijom i tako će s tržišta istisnuti sitne proizvođače i kumice s placa. Istražujući više o projektu saznali smo da se kroz projekt koji pratimo ne provode genetske modifikacije, već genotipizacija bilja što je proces kojim se utvrđuju razlike u genima pojedinih jedinki. Pitali smo se imaju li kumice s Dolca zaista razloga za brigu. Kako smo utvrdili da je krajnji cilj projekta dobitak 'receptata' za stvaranje novih kultivara koji bi nakon objavljivanja bili dostupni svima, pa i našim kumicama, i koji bi zbog svojih novo dobivenih karakteristika bili otporniji na bolesti, zaključili smo da „Kumice s Dolca nisu više u panici“. Zadnja faza praćenja projekta nosi ime „Kumice s Dolca upoznaju se s bioraznolikošću i molekularnim oplemenjivanjem bilja“ te su sada naši napori usmjereni na približavanje rezultata projekta široj javnosti.

OČUVANJE SORTI

Kroz praćenje projekta Bioraznolikost i molekularno oplemenjivanje bilja ostvarili smo suradnju i s udrugom Zelena Mreža Aktivističkih Grupa (ZMAG). Na adresu naše škole stigle su sjemenke graha iz Društvene banke sjemena te se i naš BioX tim uključio u projekt Vrtekice u kojem ćemo osim vrtlarenju i umnažanju sjemena, sudjelovati u edukacijama i podizanju svijesti o ekološkim temama, dijeljenju znanja o važnosti očuvanja lokalnih i tradicijskih sorti te promicanju suvereniteta sjemena i hrane. O svemu smo snimili filmić BioX - prikaz praćenja projekta Bioraznolikost i molekularno oplemenjivanje bilja koji je dostupan na YouTube kanalu, na poveznici <https://www.youtube.com/watch?v=nlaVxQP8WVw>

WIR + BEETHOVEN

JEZIČNI ONLINE KAMP GOETHE-INSTITUTA U ANKARI

TEKST: BOJANA ČUK, 2.J, IRMA VUJIĆ, 2.H

FOTO: IRMA VUJIĆ, 2.H

Goethe-Institut Ankara planirao je u kolovozu 2020. godine organizirati jezični kamp na temu „Wir + Beethoven“ („Mi+Beethoven“) u povodu 250. godišnjice rođenja Ludwiga van Beethovena. Zbog neočekivanog izbijanja pandemije koronavirusa organiziran je četverodnevni (17.8.2020.-20.8.2020.) virtualni susret učenika iz Turske, Hrvatske i Srbije.

SAMO NJEMAČKI

I nas dvije smo dobile priliku sudjelovati u online projektu kao predstavnice iz Hrvatske. Sudjelovalo je ukupno 30 učenika: 20 iz Turske i 10 iz jugoistočne Europe, a komunikacija se odvijala isključivo na njemačkom jeziku. Vrlo brzo smo se opustile i uživale u projektu iako je neprestana komunikacija na stranom jeziku ponekad iziskivala veliki napor.

Tijekom četiri dana trajanja projekta upoznali smo se sa životom i djelom Ludwiga van Beethovena i poboljšali svoje znanje njemačkog jezika. Prva dva dana smo se kroz igru i vježbu u grupama brzo i lako prilagodile radu. Profesori su bili odlični pa smo puno toga naučile. Zadnja dva dana smo se u timovima pripremali za prezentaciju svega onoga što smo naučili o Beethovenu. Svaki član tima dao je svoj doprinos u izradi prezentacije što nas je međusobno zbližilo. Zadnji dan smo održali naše prezentacije pred profesorima koji su bili jako zadovoljni našim trudom i rezultatima.

PRIJATELJSKA ATMOSFERA

Iako smo do sada sudjelovale u zajedničkim školskim projektima, sudjelovanje na digitalnom susretu u okviru inicijative PASCH za nas je bilo jedno sasvim novo iskustvo. Rad u jednom međunarodnom timu i virtualnom okruženju bio je neobičan, jako zanimljiv i zabavan. Shvatile smo da smo svoj njemački jezik prilično poboljšale i razvile svoje digitalne vještine. Sudjelovanje na jednom ovakvom projektu svakako bismo svima preporučile i iskreno se nadamo da ćemo u budućnosti imati još ovakvih prilika. Na kraju smo se rastali u prijateljskoj atmosferi i u nadi da ćemo se ponovo sresti, ali mi osobno, u stvarnom obliku, a ne naši avatari.

(ERASMUS+ INTEGRATED LITERACY IN ACTION – ILA)

ERASMUS+ INTEGRIRANA PISMENOST NA DJELU

TEKST: JELENA CRNEK, VODITELJICA PROJEKTA

X. gimnazija “Ivan Supek” je u travnju 2020. godine uspješno prijavila novi Erasmus+ projekt pod nazivom “Integrirana pismenost na djelu” (*Erasmus+ Integrated Literacy in Action – ILA*). Agencija za mobilnost i projekte Europske unije prepoznala je vrijednost ovoga projekta odobrivši mu financijska sredstva i razdoblje od dvije godine potrebno za njegovu provedbu.

Erasmus+ ILA projekt prirodni je nastavak njegove uspješne predhodnice, *Priručnika za neodlučne, posrnule i loše čitatelje*, predstavljajući svojim kontekstom proširenje teme čitateljske pismenosti na područja matematičke, financijske, medijske i prirodoslovne pismenosti učenika srednjih škola. Naglasak novoga projekta stavljen je na aktualnu temu integrirane pismenosti. Erasmus+ ILA projekt uključuje sudjelovanje četiriju europskih partnera, gimnazija: Pavla Jozefa Šafárika – Slovačka, IES Eras de Reneuva – Španjolska, II. gimnaziju Split, Hrvatska i X. gimnaziju “Ivan Supek” kao njegova glavnoga nositelja.

DESETLJEĆE “EKSPLOZIJE” ZNANJA

Posljednje je desetljeće suočilo nastavnike i učenike s radikalnim promjenama u obrazovnim procesima. “Eksplozija” znanja, fragmentirani rasporedi predavanja, zabrinutost zbog relevantnosti kurikuluma i nedostatka veza i odnosa među disciplinama često se, u recentnim studijama (*Jacobs 1989; Lipson, et al. 1993; Cromwell 1989*) i europskim projektima na temu pismenosti (EU

HGHL, 2012, PISA 2018, PIRLS 2016, ADORE 2009, Eurydice 2011; EU HLGEL, 2012) navode kao razlozi za pomak obrazovnih procesa prema integraciji znanja. Zabrinutost oko nacionalne razine postignuća u pismenosti i visokih stopa napuštanja škola stavile su u središte pozornosti svaku obrazovnu promjenu koja može dovesti do povećanog uspjeha učenika. Integracija se nameće kao jedno od moguće uspješnih rješenja.

PROCESI KOJI GURAJU OBRAZOVANJE PREMA INTEGRACIJI

Kretanja spram globalne ekonomije i međunarodnim vezama, kao i brze promjene u tehnologiji, neizbježno guraju obrazovanje prema integraciji. Te su snage u suvremenim školama pojačane trendovima globalne međuovisnosti i međusobne povezanosti složenih sustava, povećanjem brzine i složenosti 21. stoljeća, širenjem znanja i potrebom povećane sposobnosti radnika za crpljenjem znanja s mnogih raznorodnih polja, a sve u cilju efikasnijega rješavanja problema koji uključuju međusobno povezane čimbenike. U ovome procesu, nastavnici i učenici suočavaju se s radikalnim promjenama.

KAKO PRISTUP INTEGRIRANOGA KURIKULUMA MOŽE POMOĆI NASTAVNICIMA I UČENICIMA

Dugo se problem učenika koji su se borili s pismenošću u većini školskih predmeta prepoznavao samo u okviru jezičnog kurikula, uzimajući ga zdravo za gotovo, zanemarujući pri tom posljedice prelijevanja na druga predmetna područja.

Aktivnosti Erasmus + ILA projekta pomoći će sudionicima i njegovim kasnijim korisnicima u razumijevanju blagodati i načina na koji način integrirani kurikulum može pomoći nastavnicima i učenicima da podrže njegove pozitivne učinke. Integracija različitih predmetnih područja, ugrađena u projektne aktivnosti, bavit će se mnogim trenutnim problemima s glavnim ciljevima: Bržega pristupa informacijama; Smanjenja dupliciranih vještina i koncepata u različitim predmetnim područjima; Povećanja relevantnosti informacija za učenike, uzimajući u obzir kontekst stvarnoga života; Usredotočenost na vještine koje se mogu prenijeti u druge discipline i u sam život; Razumijevanja koncepata i temeljnih struktura; Razvoja višestrukih perspektiva koje vode do integriranije baze znanja; Učeničke spoznaje cjelokupne slike, umjesto njenih usitnjenih dijelova; Podučavanja interdisciplinarnih životnih vještina; Odmaka od poučavanja izoliranih činjenica prema konstruktivističkom pogledu na učenje, onakvom koji vrednuje dubinsko znanje o predmetima; Pomaka od pamćenja i recitiranja izoliranih činjenica i brojki do stvaranja veza između pojmova.

Trajni argument integracije znanja i vještina jest da predstavlja način da se izbjegne usitnjeno i nebitno stjecanje izoliranih činjenica, čime se znanje pretvara u osobne korisne alate za učenje novih informacija i konačno za postizanje sveobuhvatnih vještina opismenijavanja. Sposobnost mladih u uspostavljanju međupredmetnih veza, rješavanju problema povezanošću iz više perspektiva, uključujući pri tom informacije iz različitih područja očit je i ključni preduvjet za njihov uspjeh u budućnosti.

POVEZANOST INTEGRIRANOGA KURIKULUMA SA STVARNIM ŽIVOTOM

Jedan od ključnih ciljeva Erasmus+ ILA projekta također je i stvaranje mogućnosti poboljšanja sposobnosti učenika da stečene vještine uoči i primijeni više puta. Umjesto podučavanja strategija razumijevanja iz samo jednog predmeta, podučavanje tih strategija u više disciplina dat će učenicima priliku da ih češće vide i provode. Uspostavljanjem veza unutar različitih predmetnih pod-

ručja, presijecanjem linija predmeta i isticanjem objedinjavajućih koncepata, integracija će se usredotočiti na povezivanje učenika, omogućavajući im da se uključe u relevantne, značajne aktivnosti koje se mogu povezati sa stvarnim životom. U konačnici, ovo će stvoriti višu razinu razumijevanja i zadržavanja informacija kod učenika, a potom dovesti i do poboljšanja njihove pismenosti kao i do povećanja njihove unutarnje motivacije.

Da bi odgovorili na najčešće postavljana pitanja, nastavnici sudionici će se tijekom razmjene dobre prakse i LTTA aktivnosti okrenuti integriranom kurikulumu koji proizlazi iz četiri predložena predmetna područja povezujući ih s kontekstom stvarnoga života. U procesu stvaranja izazovnih, zabavnih i smislenih zadataka koji pomažu učenicima da se povežu s informacijama, nastavnicima koji sudjeluju, a kasnije i njihovim kolegama, također će se pružiti prilika da uče o različitim područjima interesa, možda upravo tamo gdje je njihova stručnost nedostatna ili skromna. Nastavnici će, jednako kao i učenici, iskoristiti priliku za osobni rast upravo zbog izloženosti bogatstvu koje pružaju različite perspektive, jačajući tako svoju nastavničku ulogu i profesiju.

Planirane aktivnosti učinit će učenike svjesnijim veza na području sadržaja, pružit će okruženje za učenje koje podupire akademske i društvene potrebe, rastvoriti granice među disciplinama i poticati jače odnose učenika i učitelja.

Napokon, aktivnosti Erasmus+ ILA projekta promovirat će razvoj kulture i zajednice u učionici stjecanjem dubljeg razumijevanja našeg društva, povijesti i sposobnosti učenika da prepoznaju i cijene različitost.

REZULTATI ERASMUS+ ILA PROJEKTA

Opipljivi rezultati projektnih aktivnosti bit će predstavljeni u okviru Studije slučaja koja će uključiti rezultate LTTA aktivnosti, objedinjujući integrirani kurikulum te rezultate rada s tzv. "otvorenog sata" stručnjaka i nastavnika koji zastupaju 4 predmetna područja. Nematerijalni rezultati odrazit će se na promjenu društvenoga i obrazovnog etosa kad god prednosti integracijskog učenja dopiju u fokus donositelja odluka, na razini zemalja sudionica projekta, ali i europskih obrazovnih *decision makera*.

I za kraj, poželimo sreću našem novom Erasmus+ projektu, usprkos svemu.

INTERVJU: IVICA PRTENJAČA

NETKO TKO PLIVA I ŽIVI

RAZGOVARALI: IVOR BAŠIĆ 3.A, ROKO RUKAVINA 3.A I
MIA VISKOVIĆ 4.E

FOTO: SOFIJA GRGURIĆ 3.A

Razgovarali smo s dinamičnim i simpatičnim piscem i voditeljem tribina, dobro poznatim s malih ekrana, autorom brojnih knjiga

CENER: Iz vaše biografije saznali smo da ste radili razne poslove jeste li oduvijek željeli postati pisac?

- Svašta sam želio postati, ali pisac mi nije bio pri vrhu želja, dapače, prije toga bilo je najmanje dvadesetak zanimanja. Kako sam se kao dječak i mladić bavio sportom, najčešće sam sanjao o Olimpijadi. Ali biti i vozač kamiona bilo je jako privlačno. Ideja o pisanju došla je mnogo kasnije, imao sam već više od dvadeset godina.

PRAVILO ZA PISANJE

CENER: Kako smo čuli u uvodu, dobitnik ste mnogih književnih nagrada, na koje od njih ste najponosniji?

- Na prvu, onu Salona mladih. Bilo nas je preko stotinu koji smo konkurirali. I preko te nagrade sam ustvari ušao u sve ovo.

CENER: Ernest Hemingway je jednom rekao da "Ne postoji neko pravilo kako se piše. Pisanje nekada nadolazi lako i savršeno, a nekada nalikuje bušenju stijene i raznošenju iste eksplozivom.", slažete li se s time?

- Meni je Danijel Dragojević rekao da se roman piše onako kako mislite da treba, pa obrnuto. Sjajan savjet! Slažem se naravno s Hemingwayem, ali opet, pisanje je nešto čudesno, ne mora to biti ni poezija ni proza, može biti rečenica, dvije u dnevniku. Probajte, svijet će vam odmah izgledati boljim mjestom.

PLIVANJE I RONJENJE

CENER: Roman počinje i završava motivom plivanja koje prelazi u ronjenje, pritom se već u prvom ulomku spominju stihovi Johnnya Štulića Gospodar samoće koji će se provlačiti kroz cijeli roman. Postoji li veza između ta dva motiva?

- Svakako, da, to ste dobro uočili. Samoća je važna sirovina iz koje je nastao ovaj roman. I ne samo on kad je moje pisanje u pitanju. Mnogo toga crpim iz tog osjećaja, ljudi su mi u njemu jasniji.

CENER: Što je Azra značila za vašu generaciju?

- Bome za generaciju ne znam, ali za mene jako mnogo. Džoni je bio i ostao jedan od najvećih pjesnika koje sam ikad čuo. Pripadao sam mu kao nikome prije i nikome poslije. Zahvalnost koju osjećam prema njemu je na rubu patetike, pa ću je prešutjeti.

ZIMSKA NOĆ NA OTOKU

CENER: Roman je ispričan u ja-formi, znači li to da sadržava autobiografske elemente?

- Naravno, ali ne u svome kosturu, niti u likovima, niti u fabuli. Ne, ali u nekom osjećanju vremena, sitnicama, nekim neostvarenim željama ili atmosferama, slikama.

CENER: Radnja se događa na dva lokaliteta, na otoku i u gradu. Na koji način otok kao zatvorena i grad kao otvorena sredina utječu na formiranje karaktera glavnog lika?

- U međuvremenu, nakon Plivača napisao sam još jedan roman, nije zasad objavljen, u njemu je također prisutan otok, točnije skoro cijela radnja se događa u jednoj zimskoj noći, na otoku. Meni je otok očito jako važan kad je moja proza u pitanju. Isto tako mi je more i njegova blizina bilo važno dok sam pisao neke knjige pjesama. I naravno grad, tu se osjećam dobro, volim biti stranac, a to je moguće jedino u većim gradovima.

CENER: Smatrate li Andrejevu pasivnost vrlinom ili manom?

- Teško mi ga je na taj način razmontirati. Mislim da je on i jedno i drugo, najviše od svega on je prestrašen i pomalo ljut. On smatra da ima pravo na svoj život, neki pak drugi smatraju da oni imaju pravo na njegov život.

JA NISAM VASSA

CENER: Majka je Andreja podmičivanjem upisala na akademiju i na taj način ga spasila od rata, mislite li da u nekim situacijama cilj opravdava sredstvo?

- Ne smatram, htio sam samo napisati jednu epizodu koja je tako snažno dio našeg mentaliteta, ta koruptivnost. Vi ste mnogo mlađi od mene, ali svaki dan vaše mladosti njome je obilježen, zar ne? Primjećujete tu količinu, vjerujem i sami.

CENER: Recite nam koja je simbolika zadnje rečenice romana "Ja nisam Vassa.", što je pisac htio reći?

- Vassa je muzej u kojem se čuva brod Vassa. Neuspješni projekt jednog kraljevstva, potonuo je na prvoj plovidbi, pred okupljenom svjetinom koja ga je slavila. Uglugajte malo, a ako ikad odete u Stockholm, svakako posjetite taj muzej. „Ja nisam Vassa“ znači da je moj Andrej na kraju svega odlučio biti netko tko pliva i živi, a ne onaj koji tone u stoljetni mulj.

8. FESTIVAL SVJETSKE KNJIŽEVNOSTI

PISALA: SOFIJA GRGURIĆ 3.A

Epidemiološka situacija uzrokovana COVID-om 19 nije spriječila naše učenike u sudjelovanju na još jednom Festivalu svjetske književnosti na kojem je gost ove godine bio književnik Ivica Prtenjača. S obzirom na epidemiju, uvjeti održavanja su bili drugačiji. Tako se intervju održao u vanjskom studiu HRT-a s nekolicinom učenika 3.a razreda u publici te voditeljima: Ivorom Bašićem, Rokom Rukavinom i Miom Visković u pratnji svoje profesorice i mentorice Ružice Filipović. 8. Festival svjetske književnosti trajao je od 6. do 12. 9. 2020. Misija Festivala svjetske književnosti je stvaranje platforme koja okuplja i stavlja u dijalog najbolje pisce svjetske i domaće književne scene, podizanje svijesti o knjigama te važnosti čitanja te predstavljanje novih i vrijednih naslova. Festival tako postaje mjesto neposrednog susreta čitatelja i autora, a svoju misiju ispunjava kroz brojne književne programe – tribinu Razotkrivanje, programe Pisac i njegov čitatelj, Dvostruki portret i Pjesničke večeri, Okrugle stolove i razgovore o grafičkim romanima i stripovima te filmske, stručne, novinarske i likovne programe. Gosti ovogodišnjeg Festivala svjetske književnosti bili su: Ivica Prtenjača, Mihaela Gašpar, Ante Zlatko Stolica... Pitali smo voditelje razgovora s Ivicom Prtenjačom kako su se osjećali prije intervjua s njim. Evo što su nam odgovorili:

IVOR: Bio sam pomalo uzbuđen i imao sam trremu jer sam prvi put sudjelovao u emisiji na televiziji koja je išla uživo, što znači da je potrebno pogreške svesti na minimum. Gospodin Prtenjača nam se predstavio ranije i porazgovarali smo s njim van kamera i bio je veoma simpatičan pa zbog njega nisam imao neku tremu. Što je intervju tekao dalje to sam bio opušteniji iako je bilo veoma vruće pa sam se podosta znojio..

ROKO: Osjećao sam se nervozno, trema je odradila svoje makar sam bio siguran u sebe i u svoja pitanja. Ono što me je najviše zabrinjavalo, začuđujuće nije bio live nastup na televiziji, već 36°C i prekrasno savsko sunce koje će me ispeći kao janje na ražnju kroz sljedećih sat vremena. Sve u svemu, lijepo iskustvo.

MIA: Bila sam malo nervozna pošto je emisija išla uživo, al' inače okej. To mi nije bio prvi intervju pa kaj se samog razgovora tiče nisam imala tremu.

USPJEH JE ZAUZEO MJESTO VELIKODUŠNOSTI

TEKST: IVOR BAŠIĆ, 3.A

FOTO: ROKO RUKAVINA, 3.A

Francuski institut u Zagrebu je u suradnji s ovogodišnjim Subversive Festivalom priredio izložbu “Camus, samoća i solidarnost”

Izložba je posvećenu proslavljenom francuskom piscu Albertu Camusu, a mogla se razgledati do 10. siječnja 2021. godine. Postavljena je u povodu 60. godišnjice Camusove smrti, sastoji se od crno-bijelih fotografija iz osobnih arhiva Alberta Camusa, a adaptirana je prema knjizi Catherine Camus “Samoća i solidarnost”. Na intiman i osjetljiv način njome se predstavlja izniman životni put dječaka iz siromašne četvrti Alžira do proslavljenog spisatelja koji je 1957. za svoje djelo dobio Nobelovu nagradu za književnost.

PROTIV UGNJETAVANJA

Po riječima piščeve kćeri, Catherine, radeći četrdeset godina u upravljanju očevim radom, primila je tisuće pisama iz cijelog svijeta, a o kojoj god se civilizaciji, kulturi ili temi radilo, svim je tim pismima zajedničko jedno: bratska ljubav prema Camusu. “Zanimanje koje on pobuđuje nije samo intelektualno, postoji nešto tako instinktivno, nesebično i neposredno poput prijateljstva. To je zato jer se nikad nije odvajao od drugih”, napomenula je.

U svojim zapisima o ocu ističe njegovu misao kako nitko ne može umrijeti u miru ako nije učinio sve što je potrebno da drugi žive, a i borio se, često sam, protiv svih oblika ugnjetavanja. Catherine Camus smatra kako su danas ljudske vrijednosti zamijenjene vri-

Ivor Bašić ispred Francuskog instituta u kojem se održala izložba

jednostima prezira i učinkovitosti, a volja za slobodom željom za dominacijom. Pravednost i velikodušnost nisu vrline koje se cijene, njihovo je mjesto zauzeo uspjeh.

LJUDI NISU SREDSTVO

“Težnja za uspjehom navodi ljude da druge koriste kao sredstvo. Moj otac je s tim drugima, svima onima, najbrojnijima, koji svjesno i ustrajno rade ono što moraju svaki dan. U anonimnosti”, ustvrdila je. Tijekom trajanja izložbe u Francuskom institutu prikazivao se film “Albert Camus, tragedija sreće” Joëla Calmettesa iz 1999. Film nastoji dekonstruirati negativnu, tragičnu ili pak naivnu sliku koja se često veže uz ovo veliko ime moderne književnosti i političke povijesti. Prvi dio, posvećen djetinjstvu i mladosti, vraća nas na mjesto odakle Camus potječe, u Alžir, drugi je organiziran oko pisanja “Stranca” i “Mita o Sizifu”, dok treći zamjenjuje riječ javnog čovjeka prisnijom figurom koja se distancira od pariškog kruga, J. P. Sartrea i komunističke ideologije.

KREATIVNI NEPOSLOH

Opus Alberta Camusa (1913-1960), alžirskog Francuza i francuskog Alžirca, nikada nije prestao biti predmet književnog i znanstvenog interesa. Upravo je njegovim razmišljanjima o odnosu umjetnosti i pobune nadahnuta ovogodišnja tema Subversive Festivala - Kreativni neposluh. Popratni program Subversive festivala, donosi još jedan, najnoviji pogled na velikog pisca, film “Životi Alberta Camusa” Marca Benamoua iz 2020. koji ga prikazuje kroz intervjue s Camusovim prijateljima i obitelji. U filmu, koji se može pogledati na platformi volimdokumentarce.net, govore, između ostalih, Catherine Camus, Michel Bouquet, Jean Daniel i Mette Ivers, a tu su i arhivske snimke i naracija Philippea Torretona.

<https://subversivefestival.com/sf20/albert-camus-samo-ca-i-solidarnost-izlozba/>

KLAUDIJE, HAMLET I MOĆ

TEKST: KLARA KROVINA 3.A

Klaudije pokazuje da je čovjek u duši sebičan, a Hamlet nam dokazuje čovjekovu upornost za onim što želi

Hamletov stric Klaudije je bio željan moći. Ta pohlepa ga je natjerala da si ubije rođenoga brata. Mislio je samo na sebe, te mu zbog toga život brata nije bio važan. Klaudije nije mogao obuzdati pohlepu i to ga je na kraju dovelo do smrti. Kada je Hamlet saznao za stričevu izdaju, htio se osvetiti. Zbog ljubavi prema ocu imao je potrebu za osvetom isto kao što je Klaudije imao potrebu za moći. Ona ga je polako sve više vodila prema ludilu. Mislio je da će njome ujedno ispraviti nepravdu i ispuniti prazninu koju je osjećao. Možemo reći da je kod obojice prevladala čovjekova priroda. Nekada ne možemo obuzdati svoju narav. To može dovesti do loših posljedica. Svima nam se dogodilo da tijekom svađe u trenutku bijesa kažemo nešto što uopće ne mislimo jer se nismo mogli obuzdati. Time smo htjeli pokazati svoju moć i uzvišenost. Također, nekada ne želimo posustati od nekog našeg uvjerenja zbog svoje sebičnosti i nedokazanosti. Ne možemo razumjeti drugu stranu jer je čovjeku u prirodi da sebe stavlja na prvo mjesto. Iz primjera Klaudija možemo dokazati da je čovjek u duši sebičan. Hamlet nam dokazuje čovjekovu upornost za onim što želi. Prema tome zaključujemo da čovjekova priroda ima svoje dobre i loše strane. Kako bi živjeli sretan život, moramo naučiti prepoznavati svoje mane i preoblikovati ih u vrline. Time činimo uslugu i sebi i drugima.

VOLONTIRANJE

NAJNAPORNIJI I NAJISPUNJENIJI ZIMSKI PRAZNICI

TEKST: MARIJA KUZMAN 4.A

FOTO: ELIZABETA VNUČEC 4.A, MIHAELA HORVAT 4.C

Reportaža s volontiranja u potresom pogođenom području

29.1.2020 godine Hrvatsku je zadesio strašan i razoran potres s epicentrom blizu grada Petrinje. Odmah sam obavijestila roditelje da idem pomoći pogođenim mjestima na što su mi oni, koji su također bili u velikom strahu, odgovorili da pričekam da se situacija smiri te da odem sutra (30.12.). Kasnije taj dan dobila sam poziv od prijateljice Lucije. Objasnila mi je u kakvoj se situaciji nalazi. Naime, ona i njen dečko, kuhar, otišli su na udarnu postavu kako bi pripremili toplo jelo za ljude koji su pogođeni potresom na području oko Gline, no tamo su ih preusmjerili i rekli im da nađu neko manje organizirano selo za koje će pripremiti topli obrok.

ŠATORI KAO JEDINO RJEŠENJE

I tako je počela cijela priča. Lucija je stigla u selo imena Gora te je tamo naišla na veliki problem. Lijepa gesta doniranja hrane i odjeće pretvorila se u veliku noćnu moru. Roba i hrana iz pretrpanih kombija i automobila bacala se u garažu od vatrogasnog vozila. U tom malom mjestu nije postojala nikakva organizacija ili udruga koja bi napravila reda pa je Lucija preuzela tu odgovornost na sebe te ju je kasnije prebacila na mene.

Sljedeći dan (30.12) u rano jutro došla sam na teren i vidjela sam katastrofu o kojoj mi je Lucija pričala. Vozeći se prema selu Gora osjećala sam neopisiv grč i nelagodu jer sam se bojala na kakve ću sve scene naići, no to me nije sputavalo niti u jednom trenutku. Gledajući u tu hrpu donacija, koja je sve više rasla i rasla, palo mi je na pamet kako bismo mogli nazvati obrt koja se bavi iznajmljivanjem šatora te pitati ih jesu li voljni posuditi veliki šator. Šator je bio jedino rješenje, on bi najbolje mogao zaštititi donacije od kiše i u njemu bi mogli sortirati kompletnu robu radi lakšeg pristupa onima kojima su te potrepštine bile najpotrebnije.

SMISAO NA STARU GODINU

Međutim, naišli smo na sljedeći problem, naime, u Gori je bilo svega petero ljudi, Lucija, ja, njen dečko, lokalni lovac Goran i svećenik. Falila nam je radna snaga. Počeli smo sami sortirati robu malo po malo koliko smo uspijevali na prostoru od dva kvadrata koji prokišnjava. Paste za zube u jednu kutiju, a sapune u drugu i tako sa cijelim morem artikala. Nije nam puno

trebalo da shvatimo kako se samo zatrpavamo i kako slažemo stvari „iz šupljeg u prazno“.

Na Staru godinu cijela akcija je dobila svoj smisao. Opet sam se uputila u Goru i kada sam stigla tamo vidjela sam postavljen šator i Luciju kako skače od radosti jer sada napokon imamo gdje sa stvarima. Bili smo jako entuzijastični i mislili kako ćemo moći sami obaviti posao, no brzo smo se prevarili. Roba je samo stizala, a ljudi niti mjesta za tu robu nije bilo. Bila sam očajna jer sam žarko željela pomoći, a nisam mogla, ne sama. Sjetila sam se da ako išta u ovom 21. stoljeću funkcionira onda su to društvene mreže. Snimila sam video na kojem sam objasnila kakva je situacija i da nam trebaju ljudi koji su voljni i željni pomoći. Objavila sam video svjesna da je stara godina i da je pitanje koliko će se ljudi odazvati. Mobitel sam stavila u džep i nastavila sam sa sortiranjem.

VAŽNA JE SAMO POMOĆ

Sat vremena nakon što sam objavila video primila sam mobitel u ruke koji samo što nije eksplodirao. Ogroman broj ljudi bio je zainteresiran za akciju. Bila sam, malo reći, presretna. Mobitel je počeo zvoniti. Zvali su me ljudi nepoznatih imena s nepoznatih brojeva, ali to u tom trenutku nije bilo važno, važna je bila samo pomoć. Ubrzo nakon postavljenog videa mogla sam uočiti kolonu auta koji skreću prema dvorištu crkve, gdje je bilo naše sjedište. Ljudi s osmjesima i velikom voljom i empatijom došli su pomoći. Iznenadila me činjenica da su svi znali moje ime te su mi se obraćali kao nekoj koordinatorici, no ja si u tom trenu nisam priznala tu titulu. Mnogi su mi rekli kako su došli vidjevši moj video na „fejsu“ na kojem ništa nisam objavila, no tada sam shvatila da je moć društvenih mreža ogromna i kako jednom kad nešto postaviš na njih, može svugdje završiti što je u ovom slučaju imalo pozitivan ishod. Odjednom stiže dobra vijest... šator je spreman za unošenje robe u njega. Lucija je sazvala sastanak sa svim ljudima koji su došli pomoći kako bi im rekla svoj plan te da se tako najbolje svi skupa organiziramo. Plan je bio sljedeći: sva hrana išla je na desnu, a higijenski proizvodi (ili ti u našem volonterskom žargonu „higijena“) na lijevu stranu šatora, roba ide u sredinu i na kraj šatora. Hranu smo sortirali po namirnicama te je tako brašno išlo sa brašnom a tjestenina sa tjesteninom isto kao i kod higijene šamponi sa šampovima i četkice za zube sa četkicama za zube. Sve je imalo svoje mjesto i svoju svrhu. Bilo je jako naporno, paketa je bilo previše, a svaki se taj paket morao otvoriti i sortirati sve što se u njemu nalazilo.

DINAMO I HAJDUK

Tada sam primila jedan ključan poziv. Zvao me Dado. Dado je bio vođa skupine navijača Dinama iz Mikulića (Zagreb). Rekao mi je kako je vidio moj video i našao moj broj te da ima puno dečki na raspolaganju za pomoć. Na to sam mu odgovorila da je svaka pomoć dobro došla i da slobodno mogu doći. Negdje sa stane sam načula da dolaze dečki iz Splita, točnije Torcida, također sa istom namjerom. Odmah je u meni proradila sumnja kako bi moglo doći do incidenta. Bad Blue Boyjsi i Hajdukovci došli su u isto vrijeme i svaka skupina bila je i više nego prepoznatljiva. Od kapa sa grbom njihovog navijačkog kluba, do šalova s velikim tiskanim slovima „DINAMO ZAGREB“ i „HAJDUK SPLIT“. Odmjeravanja je naravno bilo, ali svi su, ja pogotovo, ostali šokirani njihovim skladom. Došao je kamion s crijepovima. Dečki su se poredali u tzv. „lanac“ i jedan do drugog, kao da se prije par

mjeseci nisu mlatili na nekom stadionu, slali iz ruke u ruku crijep po crijep, vreću po vreću. Atmosfera je bila predivna. Vidjelo se da su svi došli radi istog cilja i radi iste svrhe, a to je pomoći unesrećenima. Mislim da nitko taj dan nije pomislio na to koji će haljinu obući prije ponoći i kakav će šampanjac piti, nego su svi bili fokusirani na ono najbitnije. Meni osobno je doček ove naše nove 2021 nije bio nikad ljepši. Nakon dugog, napornog i stresnog dana sjela sam u auto i uputila sam se prema Zagrebu. Bila sam toliko dirnuta emocijama da su mi čak i suze krenule. Nikada nisam doživjela toliku dozu ljudskosti u tako kratkom vremenu. Bila sam presretna jer sam znala da smo napravili nešto veliko i da je to tek početak.

DOBRA ORGANIZACIJA

Nakon par sati naš šator izgledao je kao pravo skladište nekog supermarketa. Ljudi koji su trebali pomoć počeli su dolaziti. Smislili smo cijeli sustav. Naime, postavili smo naše cure Elizabetu i Mihaelu (X. gimnazija) za laptop te smo ih nazvali „centrala“. One su bile te koje su se javljale na moj mobitel koji se nije prestao gasiti te su primale narudžbe od naših dečki iz taksij služba koji su se u rano jutro počeli voziti po selima išli od kuće do kuće i pitali šta kome treba. Radile su listu šta treba spakirati u paket i na koju adresu ide. Takve liste preuzimali smo mi iz šatora i pakirali smo pakete koji su onda išli na isporuku. Naši zločesti dečki, koji su u ovom slučaju bili sve samo ne zločesti, dobili su zadatke s građevinskim materijalom. Prašnjavi i blatnjavi do glave uz pjesmu i smijeh odrađivali su sve što se od njih tražilo. Sve se odvijalo kako smo zamislili, čak smo zasjenili velike organizacije kao što su Crveni križ koji je za razliku od nas bio potpuno neorganiziran.

MEDIJI SU BILI ODUŠEVLJENI

Jednog od mnogobrojnih dana što smo volontirali zatekli smo u našoj već poznatoj okolini par novih lica. Naime ta lica su bila lica poznatih pa nam je tako zajedno sa televizijskom kućom Nove TV u ispomoć došao Luka Nižetić, Mario Valentić, Slavko Sobin, Nives Celzijus i nekolicina drugih. Svi smo bili pomalo šokirani njihovim dolaskom i da se ne lažemo svi smo ih pomno pratili cijeli dan. Ostala sam oduševljena njihovom poniznošću. Nitko od njih se nije promovirao nego su stali uz ljude i bez ikakve razlike radili sve što se od njih tražilo. Nova TV snimila je kratku reportažu o našem volontiranju koja je izašla u Dnevniku Nove TV. Novinarica me pitala želim li dati neku izjavu, ali manjak iskustva pred kamerama u meni je ipak rekao da ne želim te je Lucija preuzela stvar u svoje ruke. Osim Nove TV susreli smo se i s Hrvatskim katoličkim radiom za kojeg smo također davali izjave. Mediji su bili oduševljeni našom pričom te se nadam da će nas u tom zanosu popratiti i Cener. U narednim danima nije se događalo ništa novo, ali monotonije nije bilo. Šleperi s abnormalnom količinom stvari neprestano su stizali i posla je bilo, no volontiranje se s vremenom depopulariziralo pa je tako bilo sve manje i manje ljudi. Sva sreća pa smo mi, cure iz desete, bile na praznicima pa smo bile na raspolaganju čitavo vrijeme. Jedan dan, kako nije bilo puno posla u šatoru, odlučila sam da želim obići sela i vidjeti jeli netko slučajno ostao zakinut. Maknula sam se iz svog šatora gdje je sve idealno i gdje rade ljudi koji ne osjećaju velike posljedice od potresa, gdje uvijek vlada vesela atmosfera i gdje nikome ništa ne treba u mjesta gdje ljudi spavaju po balama sijena s jednom dekom i jednim toplim obrokom na dan. Krenula sam s pozitivnim stavom, no kada sam došla do prve kućice i čula prvu isповijest lokalnih stanovnika moj pozitivan stav pretvorio se u hladno lice s tjeskobom u želucu. Naslušala sam se svakakvih priča, od toga da ljudi spavaju na otvorenom, do toga da se počelo krasti pa do toga da nemaju osnovne stvari potrebne za život i nemaju telefone i mobitele kako bi možda i pitali nekoga da im donese osnovno. Tamo su ljudi ograničeni na to da ako ih netko nađe, odnosno uspije doći do njih, jest će taj dan, ako ne, neće.

ŠAMAR REALNOSTI

Vozila sam se po makadamu, pomislila da dalje ne idem jer mi je put izgledao kao da je Bog tamo odavno rekao laku noć, no nešto mi je ipak govorilo da odem pogledati. Naišla sam na jednu jedva stojeću drvenu barakicu. Pomislila sam kako tamo sigurno nema nikoga, kako je to odavno napušteno, kad ono stara baka izlazi iz nje. Baka imena Ljubica uopće nije svjesna što se događa, naime, baka nema nikakvu vrstu tehnologije u svojoj kućici te tako ne zna što ju je zapravo snašlo. Ispričala sam joj kako je njena kućica u dobrom stanju. Napravila sam veliki popis potrpština za baku Ljubicu i krenula dalje. Gdje god da sam došla svi ljudi, bez obzira što nemaju krova nad glavom, ponudili bi me sa svime što su imali, a nisu imali mnogo, i bili su toliko skromni da kad bi ih pitala što im treba da im donesem odgovorili bi mi da nekom uvijek treba više nego njima. Ljudi su tamo navikli na neimaštinu te im je svaka vrsta pomoći, pa makar ona bila sitna, velika gesta s kojom se ne znaju nositi. Taj dan obišla sam 30-ak kuća i napravila sam 30-ak popisa. Kada sam stigla u šator, oblio me val emocija. Pljusnuo me šamar realnosti. Tek tad sam zapravo shvatila koliko je stanje loše i koliko mogu biti zahvalna na onome što imam. Svi su kasnije tog dana bili namireni i često smo ih posjećivali.

PREDIVNO ISKUSTVO

Nakon trojednog druženja, pomaganja i napornog rada odlučili smo se malo počastiti. Organizirali smo „feštu završnicu“. Naravno, sve je bilo u skladu s COVID pravilima. Naše tete koje su kuhale ručkove i kave svaki dan, spekle su fritule, naš lovac Goran organizirao je tamburaše i odojka. Skromno i u malom broju zabavili smo se i potapšali sami sebe po ramenima za dobro odrađen posao. Znali smo da ovo nije kraj, ali da ćemo radi obveza, što školskih što poslovnih, biti manje u mogućnosti dolaziti u Goru.

Nikada nisam imala tako naporne, a tako ispunjene praznike. Stalno sam u kontaktu s ljudima koji su još u Gori i radim sve što je u mojoj moći da se ne zaboravi. Nadam se da će ovaj tekst motivirati mnoge na humanitarni rad jer znam da je meni ovo bilo predivno iskustvo koje ću pamtit i cijeli život.

Djevojke iz Desete kao glava koordinacije

DOBRO SE DOBRIM VRAĆA

TEKST: TEODORA PAVLOVIĆ 3.A

Protékla godina je bila izazovna za sve nas, a nimalo laka prvenstveno zbog borbe s COVID-om 19, a potom zbog potresa.

Vjerujem da nakon svake borbe koju vodimo i iz koje izademo kao pobjednici stječemo ogromno iskustvo i mudrost tako da iz ovih dešavanja možemo izvući pouku... Od polovice 19. stoljeća Zagreb je glavni grad Hrvatske, ali i kao takav bio je mali provincijski gradić Austro-Ugarske Monarhije. Ovakva situacija je išla u korist carskom Beču i bogatoj Pešti. Međutim, daljnji razvitak Zagreba je počeo upravo nakon potresa 9. studenog 1980. godine. Naravno, treba uzeti u obzir da to nije jedini potres koji je pogodio Zagreb u to vrijeme, ali do tada je bio najjači.

VELIKE ŠTETE

Prvi, najjači udar uslijedio je u 7 sati 33 minute i 50 sekundi, a potom je uslijedio niz manjih potresa. Magnituda potresa je iznosila 6,3 stupnja po Richteru, a epicentar najjačeg potresa je bio sjeveroistočno od Zagreba, između Kraljeva vrha, Zeline i Kašine. Dvoje ljudi je smrtno stradalo. Do kraja 1980. godine Zagreb se zatresao najmanje još 75 puta, raznim jačinama. Zanimljivi su podaci o oštećenim zgradama kojih je tada bilo 1.758 od njih 3.830 koliko ih je bilo sagrađeno. Neke od građevina se nisu mogle obnoviti pa je predloženo rušenje. Velike štete su bile i na zagrebačkim crkvama, osobito na katedrali.

Od tada u Zagrebu nije bilo jačih seizmičkih aktivnosti sve do 22. ožujka 2020. godine, kada je u 6:24 sati Zagreb pogodio potres jačine 5,5 stupnjeva po Richteru s epicentrom kod Markuševca. Oštećeno je više od 600 zgrada, kuće i bolnice.

Tijekom urušavanja zgrade u Đorđićevoj ulici teško je stradala 15-godišnjakinja koja je u kritičnom stanju prebačena u bolnicu.

UDRUŽENE SNAGE

Unatoč katastrofi, svi su se ujedinili. Civilna zaštita, policajci, vatrogasci, hitna služba i volonteri, pokazali su da su spremni na svaku situaciju i odradili ogroman posao. Najkritičniji dio grada je bio Centar i potez prema Dubravi. Slika koja je ostavila veliki trag u svima nama je slika trudnih žena i žena s djecom koje su morale napustiti bolnicu u Petrovoj. Vojska i Bad Blue Boysi su udružili snage i pomogli prebaciti žene u Kliničku bolnicu Dubrava. Dvije bebe su rođene za vrijeme potresa. Nakon tog potresa uslijedilo je 30 manjih potresa, jer prema riječima seizmologa tako se tlo smiruje i naposljetku dovodi u stanje ravnoteže. Što je uopće uzrokovalo potres? Aktivirao se reversni navlačni rasjed pa je izgledalo kao da se Medvednica nagurava prema Zagorju te je to dovelo do potresa. Sve se polako počelo vraćati u normalu, sanirale su se štete, statičari su svaki dan bili na terenu, čistile su se ulice... Šteta je bila ogromna.

ZAJEDNIŠTVO I ALTRUIZAM

Kada se sve smirilo i kada nije bilo ni najmanje naznake da će se magnitude potresa povećavati, 29. prosinca 2020. godine u 12 sati i 19 minuta zabilježen je razoran potres jačine 6,2 stupnjeva po Richteru s epicentrom 5 km od Petrinje. Jačina potresa se najbolje mogla vidjeti tijekom intervjua gradonačelnika Petrinje za televiziju, a čak su ga osjetili u susjednim zemljama; Sloveniji, Srbiji i BiH. Smrtno je stradalo 7 osoba od kojih je 5 u naselju Majske Poljane, jedna osoba u Žažini i jedna u Petrinji. Dvadesetak osoba je ozlijeđeno. Petrinja i okolna područja su se od tog dana nastavila tresti... Mnogi su ostali bez krovova nad glavom, bez hrane i tople odjeće. Cijela Hrvatska se digla na noge. Crveni križ je pokrenuo akciju skupljanja novčane i materijalne pomoći, odziv volontera je bio velik. U veoma kratkom roku su ljudi izašli na teren donoseći potrepštine u najkritičnija područja. Grijalice, deke, nekarljiva hrana, odjeća, higijenske potrepštine, svega toga je manjkalo. Ljudi su unatoč tome ostali ponizni i skromni, nisu se htjeli isticati i tražiti pomoć iako im je itekako bila potrebna i to me najviše dotaknulo. Uskoro su se počeli javljati ljudi nudeći smještaj građanima Petrinje i okolnih područja puštajući ih u vlastite domove. Ako to nije zajedništvo i altruizam, ne znam što je...

MALI SMO

Susjedne države su također priskočile u pomoć; Slovenija je poslala grijalice, šatore i krevete, Srbija donirala milijun eura, Sjeverna Makedonija 6 milijuna makedonskih denara itd. Međutim, postoje i iznimke, ljudi lišeni savjesti koji su odlučili iskoristiti ovu situaciju kako bi profitirali, otvarajući lažne račune za pomoć i krađu hranu i odjeću pokazujući tako da nemaju nimalo suosjećanja i empatije za ljude koji su preko noći izgubili sve.

Shvatili smo koliko smo zapravo mali i koliko ne cijenimo dovoljno ono što imamo. Hvala civilnoj zaštiti, hvala Crvenom križu, vatrogascima, hitnoj pomoći, svim službenicima i susjednim državama. Hvala volonterima i svim dobrim ljudima koji su se odazvali i pomogli. Trebamo ostati ponizni i ne oklijevati pomoći drugima u ovim teškim vremenima jer dobro se dobrom vraća.

Volontiranje na Velesajmu

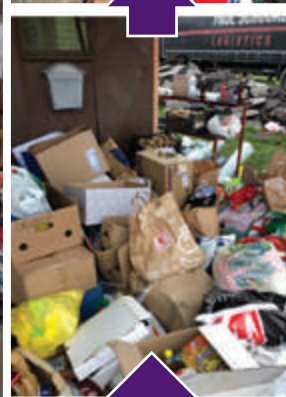
30.12, novo skladište nakon uspješno nabavljenog šatora nabavu kojeg smo sami organizirali

Mario Valentic za Novu TV govori o volontiranju u rodnom kraju

Kaos u skladištu prije Marijinog pokretanja akcije

LJUDI KOJI SU IMALI MOĆ ODLUČIVANJA SU ZAKAZALI

TEKST I FOTO: ANITA DESPOT

Razgovarali smo sa suautoricom inovativnog udžbenika iz povijesti za srednje škole za 18. i 19. stoljeće te početak 20. stoljeća do kraja Prvoga svjetskog rata.

Udžbenik Anita Budor Despot i Igora Despota je napisan prema ciljevima i ishodima novog kurikuluma. Koncipiran je po domenama (društvo, gospodarstvo, znanost i tehnologija, politika, kultura i religija), što ne znači da se nastavnici i učenici ne mogu odlučiti i za kronološki pristup kakav je bio zastupljen u dosadašnjim udžbenicima. U usporedbi sa starim udžbenicima, ovdje je bitno smanjena faktografija, naglasak nije više toliko na velikim bitkama i vladajućim elitama nego na društvenim i gospodarskim procesima te razvoju kulture i znanosti. Uz osnovni tekst, udžbenik obiluje izvornim tekstovima i slikovnim materijalom. Mnogi od tih izvora su po prvi put korišteni. Učenike se dodatno potiče na rad i razmišljanje složenijim pitanjima kojima se postiže aktualizacija i omogućava bolje razumijevanje svijeta u kojem žive.

UŽASNO PUNO VREMENA

CENER: Odakle ideja za pisanje udžbenika, što vas je potaknulo na to?

- To je zapravo ispalo sasvim slučajno. Moj suprug je pisao udžbenik za osnovnu školu, a ja sam mu često davala sugestije. To se jako sviđjelo uredniku i on je rekao „Hej, pa mogli biste vas dvoje skupa napisati udžbenik za treći razred gimnazije“. I tako je to krenulo.

CENER: Je li bilo trenutaka u kojima ste se dvoumili oko toga?

- Bilo je trenutaka u kojima sam požalila, a bilo je i super trenutaka. Žalila sam zato što je to sve oduzimalo užasno puno vremena. Ponekad bi čovjek radije otišao van u šetnju ili negdje s djetetom, a ne bio zatvoren u četiri zida. No bilo je super

jer smo sve to radili zajedno, kuća nam se pretvorila u veliku knjižnicu. A i naučili smo nešto novo.

DIGITALNI SADRŽAJI

CENER: Kako je izgledao tijek rada na knjizi?

- Ponekad je bilo naporno, ali dobro je to što smo cijelo vrijeme bili u kontaktu s urednikom koji je davao svoje komentare. Bili su uključeni recenzenti i lektor i na cijelom projektu je radila dosta dobra ekipa. Bilo je ponešto poteškoća s literaturom, neke knjige smo morali kupiti, neke posuditi... Za neke teme tražili smo pomoć drugih stručnjaka i tu su uskočili naši kolege. Savjete i sugestije s područja književnosti dale su naše profesorice Andrea Kosović i Martina Kadić te profesor Maro Kosović iz XVI. gimnazije, za likovnu i glazbenu umjetnost profesorice Petra Mihanović i Nada Medenica, za prirodne znanosti profesorica Rajka Kosanović, za sociologiju i politiku profesorica Marijana Stojanov. Svima njima zahvalni smo na dobroj volji i utrošenom vremenu.

CENER: Koliko dugo je trajao cijeli proces?

- Cijeli proces od ideje do realizacije je trajao nekih godinu dana s time da još nismo gotovi. Trenutno radimo na digitalnim sadržajima koji će se postupno dodavati. Glavnina teksta je napisana u 3-4 mjeseca jer je kurikulum povijesti posljednji prihvaćen, nakon svih rokova i dvije odbačene verzije, zbog duge rasprave unutar struke, ali i u javnosti. Rasprava se vodila oko broja tema, ali se dobrim dijelom svela i na ideološko prepucavanje.

NEPROMIŠLJENE ODLUKE

CENER: Je li udžbenik morao proći natječaj ili nešto slično?

- Urednik je odabrao nas dvoje za taj posao, a udžbenik je zatim išao prvo na unutarnju recenziju unutar izdavačke kuće, a onda i na recenziju u Ministarstvo koje je dalo svoj osvrt i sugestije.

CENER: Što mislite na koji način je povijest 18. i 19. stoljeća utjecala na današnja zbivanja u svijetu?

To je doba revolucija. Dolazi do velikih promjena u gospodarstvu i društvu, velikih znanstvenih otkrića. Stvaraju se uvjeti za neki bolji život, za zdravije društvo. Ali, u nekom trenutku je sve krenulo ukrivo, negdje u drugoj polovici 19. stoljeća. Čini mi se da se tada izgubio čovjek, a važno je postalo nešto drugo.

CENER: Što dolazi u prvi plan u povijesnom smislu i tko je za to odgovoran?

Sve više raste natjecateljski duh, borba za moć i novac, ističe se ideja nacije i interesi određenih skupina. Ljudi koji su imali moć odlučivanja su zakazali. Oni su imali (imaju) odgovornost i moraju uvijek biti dva koraka ispred. Moraju moći predvidjeti kako će na široke mase djelovati stvaranje negativne slike o drugima i drugačijima. Nešto što se možda može tolerirati u svakodnevnom životu malog čovjeka koji je neupućen, ne može se tolerirati kod vladajućih. Nepromišljene odluke dovode do velikih sukoba, a takav je slučaj bio i s Prvim svjetskim ratom.

VAŽNI I NEVAŽNI PREDMETI

CENER: Kako to da ste od svih studija odabrali baš povijest?

Na mene su u školi najjači dojam ostavile fizika i povijest i dvoumila sam se između ta dva studija, no nisam bila sigurna u svoje znanje matematike pa sam odustala od fizike i odlučila se za povijest i filozofiju. Zanimljivo mi je to što mnogi olako shvaćaju povijest i misle da znaju ono što je važno, a zapravo vrlo malo ili nimalo znaju. Svojim učenicima stalno govorim da se na neki događaj, osobu ili povijesni proces ne može gledati samo iz jednog ugla i da se ne može stvoriti slika o nekom događaju na temelju samo jednog izvora. To je upravo ono što mi je važno – otkrivanje istine i jasni argumenti pri iznošenju stavova.

Svjedočimo u zadnje vrijeme inzistiranju na STEM području, a humanistika se stavlja u drugi plan kao nešto štrebersko i beskorisno. To nam poručuju s državnog vrha, to nam nameću mediji, tako su počeli misliti i naši učenici. No, tu treba razjasniti neke stvari. Povijest je važna za razvijanje kritičkog mišljenja. Trend na zapadu se polako okreće pa su sada pri zapošljavanju sve traženiji humanisti, ali mi, naravno, kaskamo za zapadom. Smatram da će naši učenici izaći iz škole kao kompletni ljudi samo ako dobiju temelje iz svih područja. Naš koncept obrazovanja doveo je do podjele na „važne“ i „nevažne“ predmete, što je jako opasno. Vezano uz pitanje Gdje je nestao čovjek?, podsjetit ću samo da je 40-ih godina 20. stoljeća grupa izvrsnih „stemovaca“ radila na Projektu Manhattan. I bili su uspješni. Rezultate njihove izvrsnosti povijest jako dobro pamti.

MITOLOGIJA I POLITIKA

CENER: A to je atomska bomba... Koliko je povijest jednog naroda bitna za njegovu samosvijest?

Mislim da je dosta važna, zbog razumijevanja naše današnje pozicije i planiranja budućnosti, kao i zbog utvrđivanja nekih društvenih vrijednosti. Ali ne sviđa mi se kada se od nacionalne povijesti, pogotovo one starije o kojoj malo znamo, ali sve češće i novije, stvara mitologija koja se onda koristi u političke svrhe. U tom smislu, mislim da je velika odgovornost na medijima koji u javni prostor plasiraju određenu sliku prošle stvarnosti, a koju mladi ljudi često nekritički prihvaćaju jer su im mediji, na žalost, bliži i uvjerljiviji nego škola. Na tome svi zajedno moramo poraditi.

ZA DOBAR USPJEH NA MATURI IZ FIZIKE POMAŽE BIJELI CASIO

Naš učenik Mislav Bubanj prošle godine je ostvario izuzetan uspjeh na državnoj maturi iz fizike riješivši sto posto ispit i time se uvrstivši među pet najboljih maturanata u Hrvatskoj

TEKST: MISLAV BUBANJ

Fizika me počela zanimati u 7. razredu osnovne škole jer na intuitivan način objašnjava pojave oko nas. Omogućuje nam da pomoću jednadžbi egzaktno možemo predvidjeti ponašanja sustava koja promatramo.

Iskustva s fizikom tijekom srednje škole su bila odlična jer je profesorica Smiljana Kranjčec poticala razumijevanje gradiva i sve principe je nastojala predočiti pokusima koje smo imali priliku sami izvoditi.

Upisao sam Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Ne mogu još u potpunosti formirati svoje mišljenje o fakultetu jer nam je epidemiološka situacija i šteta od potresa onemogućila izvođenje praktične nastave u punom potencijalu našeg fakulteta.

Osobno se nisam puno pripremao za maturu iz fizike jer sam znao da ću to dobro obaviti, a ovaj rezultat, stopostotna riješenost ispita iz fizike na državnoj maturi, je bio samo ugodno iznenađenje. Više sam se fokusirao na predmete koji mi slabije idu i na prijemni za Medicinski fakultet. Moj savjet za buduće maturante je da više pažnje posvete predmetima koji im slabije idu, a koji su im nužni za upis na željeni fakultet, a što se tiče matematike i fizike, uvelike će vam pomoći ako se znate služiti bijelim Casiom.

Nadam se da ćete upisati ono što vas zanima i sretno na maturi!

REFORMA – USPJEH ILI NEUSPJEH

ŠKOLA ZA ŽIVOT

TEKST: TEODORA PAVLOVIĆ, 3.A

FOTO: ROKO RUKAVINA, 3.A

Porazgovarali smo s nekolicinom učenika različitih generacija naše škole koji su zahvaćeni reformom te ih zamolili da nam daju svoje mišljenje

‘Škola za život’ je najnovija reforma Ministarstva znanosti i obrazovanja pod vodstvom sada već bivše ministrice obrazovanja Blaženke Divjak. Cilj je reforme povećati sposobnosti učenika u rješavanju problema, povećanje zadovoljstva učenika u školi te motivaciju njihovih učitelja i nastavnika. Projekt je zamišljen tako da se učenike potiče na promišljanje, povezivanje sadržaja te samostalno zaključivanje, a ne učenje gradiva i definicija napamet.

NEGATIVNO I POZITIVNO

„Negativna je strana reforme ta što moramo više raditi sami, dok je meni lakše kada meni to netko objašnjava detaljno“, ovo je mišljenje jedne učenice 3. razreda, dok je nje-na kolegica izjavila: „Kada profesori traže od nas da obradimo neku lekciju, meni je lakše kada oni objasne, jer nam nije sve na prvu jasno kada sami radimo, a kada nam oni objasne možemo napraviti prezentaciju ili slično da pokažemo koliko smo shvatili.“ Dio prvih razreda je pak oduševljen novom reformom: „Mislim da bi se ‘Škola za život’ trebala više primjenjivati u svakodnevnom radu u školi.“

HIBRIDNA MATURA

Treći razredi nisu impresionirani reformom jer su od prvog do trećeg razreda išli po starom programu, a od trećeg razreda su zahvaćeni reformom. Za njih to znači pisanje hibridne mature, s obzirom na to da je došlo do promjene u gradivu koje uče, ponavljaju dio gradiva iz drugog razreda, dok će dio gradiva koji su trebali do sada obraditi, učiti tek u četvrtom razredu. Uz desetku gimnaziju na popisu škola koje su podržale reformu nalaze se III. i V. gimnazija.

NOVO NORMALNO U UČIONICAMA

BITNO JE DA SE DRŽIMO ZAJEDNO

TEKST: TEODORA PAVLOVIĆ 3.A

Zbog velikog broja zaraženih od COVID-a 19 prošla školska godina je završila na daljinu pa je to potaknulo Ministarstvo znanosti i obrazovanja da sjedne za stol i osmisli plan i program za školsku godinu 2020./2021.

Mnogobrojni sastanci su rezultirali sljedećim modelima školske godine; A model nastave gdje svi učenici idu u škole je odabralo 1229 osnovnih i srednjih škola, model B ili mješoviti model gdje se dio nastave održava online, a dio uživo, odabralo je 109 škola i posljednji je C model gdje se nastava u potpunosti održava na daljinu i to je odabralo 7 škola. Povratak učenika u škole je donio i novi val zaraženih. U prvom tjednu nastave zaraženo je 261 dijete, 2042 djece je u samoizolaciji, a testirano je 111 prosvjetnih radnika od kojih je 34 pozitivno.

Foto: Roko Rukavina, 3.a

POTAKNUTI NA SNALAŽENJE

Unatoč koronavirusu mišljenja učenika oko održavanja nastave su podijeljena. Dio njih je oduševljen nastavom na daljinu i smatra da su više toga naučili, dok se drugi dio protivni tome jer po njihovom nastava na daljinu ne pokazuje realno znanje učenika te da im je bilo puno teže razumjeti gradivo jer je pristup nastavi uživo drugačiji. Izjava jednog od učenika najbolje sumira doživljaj online nastave: "Online nastava nas je potaknula na snalaženje."

Deseta gimnazija je jedna od škola koja se odlučila za prvi ili A model i svi učenici su u školama. Ovakav odabir je postavio velik izazov pred našu školu. Nastava je organizirana pod maskama, učenici se ne miješaju na hodnicima i pretežno zadržavaju u matičnim učionicama za vrijeme nastave.

KLJUČ SOCIJALIZACIJE

Učenici, ali i djelatnici škole su obvezni nositi maske, održavati razmak te dezinficirati ruke. U pauzi između dvije smjene se cijela škola koja se prostire na 3 kata kompletno dezinficira kako bi učenici iz druge smjene donekle bezbrižno mogli na nastavu. Ono što učenicima najteže pada je upravo nošenje maski po 7 sati dnevno u školi, nemogućnost izlaska iz matičnih učionica te što se ne smiju družiti s ostalima.

Druženje s drugim učenicima i kolegama je ključ socijalizacije prema riječima stručnjaka.. Socijalizacija bitno utječe na fizičko i mentalno zdravlje djece jer ih potiče na razumijevanje tuđih osjećaja i na kontroliranje ponašanja i emocija. Ovo su neki od čimbenika koji mogu bitno utjecati na izgradnju školskog uspjeha, a kasnije osjećaja osobnog zadovoljstva i samopouzdanja.

STRPLJENJE I RAZUMIJEVANJE

Ovim putem se želimo zahvaliti svim djelatnicima škole koji se naporno trude da sve bude donekle funkcionalno, da ničega ne manjka i naravno svima vama koji se pridržavate mjera jer tako štitite sebe i druge. Bitno je da se držimo zajedno i budemo što veća podrška jedni drugima u ovim teškim vremenima. Pokažimo malo više strpljenja i razumijevanja nego inače da ovaj period prođe što bezbolnije po sve nas.

ŠKOLA U DOBA CORONE

NEMA TEHNOLOGIJE DA ZAMIJENI PROFESORE

Naša ravnateljica napisala nam je kako iz njezine perspektive izgleda škola u doba korone i potresa

TEKST: ŽELJKA FRKOVIĆ PROF.

U pokušaju da nešto napišem, razmišljam o surovj istini kako smo jako ranjivi, kako smo jako maleni i kako su veliki razmjeri posljedica koje nam je taj ružni virus donio. I kako nas je brzo osvijestio koliko smo našu Zemlju ugrozili. A škola? Škola je pušta, tiha, tužna. Čeka svoje ljude. Hodnicima ne odjekuje veseli žamor, smijeh, prepričavanje najsvježijih testova koje su oni iz susjednog razreda upravo pisali, ne lete pogledi koji čekaju Njega da se pojavi iza ugla, pogledi koji čekaju Nju da se pojavi na dnu hodnika... da se lice ozari pa da stane cijeli svijet... I zbornica je utihnula, ne miriši kava pod velikim odmorom, nema svježe ispričanog vica da nam malo razvedri dan, nema prepričanog događaja iz razreda, neke provale koja nas obori s nogu...

POZDRAV PROFESORIMA

Nismo se ljudski pozdravili s dragim profesorima koji su otišli u mirovinu, koji su svojom osobnošću obojili generacije. Antun Vujević, profesor fizike koji je svojim blagim glasom umio uvjeriti učenike da je ći na popravni ispit zapravo ravno dobit-

ku na lutriji, da je to upravo ono što će im pomoći da isprave jedinicu. Silva Crnić, profesorica engleskog, sociologije, etike, majka i voditeljica našeg dvojezičnog programa. Zlata Papo, profesorica francuskog jezika i etike, blaga i smirena, voditeljica drugog turnusa. Vesna Hibler, profesorica engleskog jezika, naročito precizna u izračunavanju zaključne ocjene, sve je moralo bit provjereno - vodoravno, okomito, koso, kako bi se dobila što preciznija ocjena i da ne bi nekog nehotice oštetila. Željko Žukina, profesor tjelesne i zdravstvene kulture koji je napisao more dopisa u želji da se uredi igralište. Slavica Kapor Najman, profesorica matematike i informatike, koordinatorka za maturu od samog uvođenja mature, svih ovih godina organizacija mature na našoj školi je bila primjer kako to treba biti, bez stresa, bez panike, uvijek sa rješenjem za nepredviđene situacije, uvijek s osmijehom. To su samo neki detalji a zapravo bi se o svakom mogla napisati cijela priča. Hvala vam svima. Dodite nas posjetiti, da opet zbornicom zamiriše kava i zazvoni smijeh.

ON-LINE NASTAVA

Eto, skoro će godinu dana od uvođenja on line nastave. Koja je pokazala da nema te tehnologije koja može zamijeniti živu riječ profesora (to je dobra stvar koju je korona pokazala, nadam se da će se zvanje profesora više cijeliti). Učili smo se svi, kako što bolje doprijeti do učenika, kako što bolje objasniti temu, puno vremena provodili uz računalo, tražili dodatne materijale, slagali i preslagivali gradivo, linkove, filmiće, video materijale, snimke pokusa, vježbi, razbijali glavu kako ispitati to gradivo a da bude vjerodostojno, bez varanja...(čega je isto bilo, ali neću sad o tome, nisu svi varali, a oni koji jesu, nisu varali samo profesora, puno je gore to što su zapravo varali sami sebe).

Pa potres. Pa opet potres. Pa neću o tome.

BORIT ĆEMO SE

Želim da se učenici vrate u svoje klupe, u svoju školu, da se profesori vrate u učionice, u svoju zbornicu. Želim da se zauzvrat i uništi taj ružni virus. Želim da bez bojazni mogu zagrliti svoju mamu i tatu, prijateljicu...Nećemo dozvoliti da nam ukrade naše živote. Borit ćemo se. I kroz povijest se ljudski rod suočavao s raznim nedaćama, pa je pobijedio. Zahvaljujući znanju. Znanosti. Zato učite, studirajte, usavršavajte se, pobijedite ga znanjem. Znanje je moć. Zar to nije već netko rekao?

ŠKOLA U DOBA CORONE

PORUKA DA SE ŽIVOT NASTAVLJA

Školska psihologinja iznosi svoja razmišljanja o mentalnom zdravlju i dobrobiti učenika

TEKST: MARIJA ROTH, PROF.

Vraćajući se s posla i prolazeći pored Meštrovićevog paviljona na Trgu žrtava fašizma, tzv. Džamije, zadnjih dana primjećujem siluete. Približavajući se, primjećujem da su to mladi ljudi koji razgovaraju i smiju se. Što to oni rade u doba korone? Poštuju li oni epidemiološke mjere? Ugrožavaju li oni svoje obitelji u doba pandemije? Jesu li oni prijenosnici koronavirusa, ili su lijek za pandemiju?

PODRŠKA DJECI I MLADIMA

Zaraza COVID-19 promijenila je naše funkcioniranje i na osobnom i na profesionalnom nivou i utjecala na naše fizičko i mentalno zdravlje. Zadnjih deset mjeseci pod posebnim smo epidemiološkim mjerama, družimo se i komuniciramo s maskama, nismo u prilici družiti se i posjećivati bliske osobe na način na koji smo to činili prije. Ograničeni smo u kretanju, putovanjima i aktivnostima koje su nam predstavljale užitek, a uz sve to pogodilo nas je i nekoliko potresa. Skovan je i novi termin – „novo normalno“. Ja se tom terminu opirem, meni sve to nije normalno i čekam da prođe.

Kao školskoj psihologinji u fokusu mi je briga o mentalnom zdravlju učenika. U tom pogledu izuzetno važnim smatram graditi njihovu otpornost. Kada govorimo o otpornosti mladih govorimo o njihovoj sposobnosti da se uspješno prilagode izazovima koji ugrožavaju funkciju, opstanak ili razvoj njihovog sustava. Prilagođavanje ovisi o otpornosti međusobno povezanih i njima važnih sistema. Tako će na otpornost učenika utjecati otpornost njihovih obitelji i otpornost školske zajednice pa tako i njihovih nastavnika. U nošenju s ovom situacijom potrebno je usmjeriti se na sve tri skupine: učenike, školu i nastavnike te obitelj i roditelje. Izostavi li se ijedan sustav, podrška djeci i mladima neće biti toliko učinkovita.

TREBAJU LI UČENICI IĆI U ŠKOLU?

Nakon zimskih praznika tijekom kojeg nas je zadesio još jedan veliki potres, maturanti su se vratili u škole. Razgovarajući s njima uživo, a s učenicima od prvih do trećih razreda online, čujem podvojena razmišljanja. Dijelu njih odgovara nastava online jer kažu da gube manje vremena na odlazak u školu i povratak iz nje, imaju više vremena usmjeriti se na predmete koji su im važniji, izbjegavaju dolazak u centar grada i školsku zgradu koja je pretrpjela oštećenja tijekom

TRI KLJUČNA NAČINA ZA NOŠENJE S TEŠKIM SITUACIJAMA

Ovo je vrijeme u kojima nam je svima potrebna podrška i empatija, potrebno nam je vratiti osjećaj sigurnosti, strukture i mogućnost kontrole. U tome nam mogu pomoći bliske osobe, ali nešto možemo i sami napraviti. Za nošenje s poteškoćama, za nošenje s depresivnim epizodama ili anksioznošću tri stvari mogu biti od velike pomoći:

1. fizička aktivnost u bilo kojem obliku, šetnja, trčanje, vježbanje, plesanje ili vožnja biciklom;
2. kontakt s drugima, najbolje u fizičkom obliku, a ako nije moguće onda barem da ta komunikacija bude glasom;
3. pozitivne misli, ali ne na način da je sve super i da će sve biti super već poticati sebe na misli koje pružaju osjećaj oporavka i nade.

potresa, a odlazak u školu odgađaju i zbog ispitivanja i testova koje su profesori najavili nakon povratka u klupe. No, gotovo svi učenici izjavljuju da im nedostaje druženje s prijateljima iz razreda, a veliki dio njih kaže, iako su zadovoljni kvalitetom online nastave, da se ipak bolje koncentriraju i bolje gradivo nauče za vrijeme boravka u školi.

Mišljenja sam da je vitalno vratiti učenike u škole i na taj način poticati razvoj njihove otpornosti za nošenje s promjenama koje su nas zadesile. Učenici imaju potrebu družiti se s vršnjacima i učiti, u školi imaju mogućnost s vršnjacima podijeliti i od njih čuti kako se nose s pandemijom i posljedicama potresa, imaju priliku brže se oporaviti od katastrofa. U razvoju otpornosti važno je poticati ih da prepoznaju krugove podrške tj. tko im sve u njihovoj obitelji, među prijateljima i širem okruženju može biti podrška. Pandemija sa sobom nosi porast anksioznih poremećaja i depresije među mladima, a kontakt s drugim osobama pomaže da se lakše nose s tim poteškoćama, a mogu ih potaknuti i da potraže stručnu pomoć.

ŠKOLSKA PODRŠKA I OTPORNOST NASTAVNIKA

Škola ima izuzetno važnu ulogu u razvoju djece i mladih osoba, ona simbolizira normalan život, kako za učenike tako i za roditelje i zajednicu. Odlaskom u školu šalje se poruka da se život nastavlja. Nastavnici mogu doprinijeti doživljaju otpornosti učenika. Ako sve funkcionira dobro u suradnji učenika i nastavnika, učenici razvijaju osjećaj pripadanja, imaju pozitivnu rutinu i, ono što smatram izuzetno važnim, strukturu, priliku da komuniciraju i razvijaju nove vještine. Da bi nastavnici bili podrška u izgradnji otpornosti učenika, važno je da i oni budu podržani u izgradnji svoje otpornosti. Stoga smo u školi organizirali razgovore i radionice za nastavnike. Puno više vremena posvećujem tome da čujem kako su oni. Razgovarajući s nastavnicima potičem ih da osjete kako je povezanost s kolegama veliki izvor podrške i njihove otpornosti te kako vratiti kontrolu u području na koje u ovom trenutku imaju utjecaj. S učenicima i kolegama rado dijelim kako sam proživjela koronu i potreze, rado dijelim da sam se prestrašila, da sam danima osjećala posljedice potresa i da se još uvijek trznem na neobičan zvuk i da ne mogu uvijek prepoznati da li se podloga trese zbog „malih“ potresa ili mi se to pričinjava. Na taj način želim dati poruku da su to sve normalne reakcije na nenormalne okolnosti, da ja kao psiholog, osjećam sve te emocije i želim ih potaknuti da i oni podijele svoje.

OBITELJ

Kad se škole zatvore, to nema utjecaj samo na učenike već na cijelu njihovu obitelj i zajednicu. Povezanost s roditeljima i učinkovito roditeljstvo ključni su zaštitni faktori za razvoj otpornosti. Roditelji kao takvi ne smiju biti izostavljeni u pogledu dobivanja podrške. Kroz roditeljske sastanke razrednici su, pitajući kako su oni, u fokus htjeli staviti poticaj da prepoznaju vlastite potrebe.

I kada gledam siluete na Džamiji, prepoznajem da me preplavljuje osjećaj ugone i dragosti. Drago mi je vidjeti ih da komuniciraju, družu se i smiju, i ja ih vidim (uz poštivanje epidemioloških mjera) kao lijek za ovu nenormalnu situaciju za koju čekam da prođe.

BITI MATURANT U DOBA KORONE

Biti maturant u doba korone je čudno i stresno. To doba sigurno nisam ovako zamišljala, zamišljala sam ga kao najbolje dane svoga školovanja, no razne okolnosti su promijenile ta očekivanja.

TEKST: DORIS BENOVIĆ, 4.B

CIJELI SVIJET SE PROMIJENIO

Bilo je epidemija koje su izazvale na ograničenim geografskim područjima slične epidemiološke mjere, bilo je i ratnih strahota, potresa s naknadnim zdravstvenim i socijalno-društvenim komplikacijama. Ipak, ovo je prvi put da se različite generacije na globalnoj razini susreću s ovakvim strahom od zarazne bolesti. Cijeli svijet se promijenio iz temelja, promijenili su se prioriteti. Kriza pandemije dovela nas je sve do preispitivanja koncepta neograničene slobode pojedinca te efikasnosti sustava.

CIJELI DAN ZA RAČUNALOM

Bez obzira na čovjekovu zrelost i odgovornost, država ne može svakom pojedincu dati na izbor, nositi ili ne nositi masku, držati ili ne držati distancu; stoga su strože mjere potrebne. Svaki dan smo bombardirani vjestima koje nam samo stvaraju nepotrebnu brigu i stres. Kao i maturanti do sada htjeli smo imati normalno maturalno putovanje bez straha od zaraze. Teška je bila i online nastava, zaista je naporno sjediti cijeli dan za računalom.

A ONDA I POTRES

A onda, uz sve to, se dogodio i potres, neočekivana i neznana pojava. Doživjela sam kao i većina paniku, šok i stres. Teško je živjeti u strahu, no vjerujem da ćemo se s vremenom priviknuti. Sa prijateljima bih htjela nakon napornog dana sjesti na kavu, no kafići i restorani kao i mnogi drugi objekti su zatvoreni. Još i Državna matura, ispiti koji nam odlučuju o bu-

dućnosti zanimanja. U ovakvim se uvjetima teško pripremati, no uz trud, volju i rad sve je moguće.

PSIHIČKO ZDRAVLJE

Na kraju bih samo istaknula da sam zahvalna što nitko od moje obitelji nije stradao ni od potresa ni od korone. Psihičko zdravlje je kao i svima, tako i nama, narušeno. Nije nam lako, no uvijek može gore. Vjerujem u bolje sutra s mišlju da je važnije biti nego imati jer se materijalno može nadoknaditi, no ljudski život ne.

STRES MATURANATA

OSUĐENI NA UKUĆANE

U očekivanju svjetskog čuda zvanog upis na fakultet

TEKST: MATORANTICA

Ako želimo govoriti o tome kako je pandemija korona virusa utjecala na nas, ne možemo gledati samo prizor zadnjeg čina, odnosno samo našu zadnju godinu. Od trećeg mjeseca trećeg razreda svi smo bili u službenoj karanteni. Nismo se mogli kretati nikuda, družiti se s našim prijateljima, našim izvorima sreće. Bili smo osuđeni na ukućane s kojima živimo.

BLAGA ATMOSFERA UŽASA

Starijim generacijama isto nije bilo nimalo jednostavno. Neki su ostali bez posla, nekima je propadao posao. Sama činjenica da svi rade od kuće, bila je velika promjena. Čovjek ne voli promjene i ne voli biti sam. U promjenjenoj radnoj okolini teško se snalazi, a kad je sam izravno suočen sa svojim problemima i nema nikoga tko bi mu zaokupirao pažnju. Kućna nervoza, nezainteresiranost pojedinih profesora za kvalitetnim prenošenjem znanja, previše nepotrebnih zadataka i svakodnevno, cjelodnevno „buljenje” u ekran dovelo je do jedne blage atmosfere užasa u meni i moje nezainteresiranosti za rad. Po principu: „nećeš ti meni, e pa neću ni ja tebi.” Brane se profesori da su i oni ljudi,

neki su se i teže snašli u tehnološkom svijetu. Istina, prvi put su se susreli s takvom situacijom. I onda prvi jaki potres. Taj dan je i snijeg padao. Trauma. Iskustvo koje mi je bilo previše za podnijeti. Uspaničene reakcije drugih ljudi. Nema kontakata s drugima, a najvažnije s prijateljima. Nema tko uvesti veselje u cjelokupno stanje. Potom je najgora školska godina ikad završila, a ljetno je bilo još gore. Jedva sam dočekala da se vratimo u školske klupe. Počele su maturantske obaveze i sve je krenulo u rutinu. Škola i učenje, pa učenje i škola. I tako ponovno.

UČIŠ PA ZABORAVIŠ

Došli su praznici i još jedan potres. Ovog puta s epicentrom u Petrinji, a ne u Zagrebu. Puno je bilo žrtava u tom gradu, a zbog toga te obuzme tuga. Onda opet, s novim polugodištem, učiš pa zaboraviš. Mislim da je ova godina bolja samo iz razloga što idemo u školu. Zahvalna sam za svaki djelić nastave uživo, a o maturi više ni ne razmišljam. Mislim da će se moj upis na fakultet moći upisati u novo svjetsko čudo.

STRES MATURANATA

KRHKI UMOVI U KRITIČNOJ FAZI

Iako je protekla godina bila teška za nas maturante, i dalje se nekako držimo i hrabro koračamo naprijed.

TEKST: STJEPAN BIŠKUP 4.A

Uz redovne školske obveze, ove smo školske godine suočeni i s dodatnim stresom i pritiskom oko najvećeg ispita našeg života: državne mature. Situacija u kojoj se nalazimo mi, ovogodišnji maturanti, po mnogočemu je specifična i različita od prošlih godina. Izgubili smo veliku većinu trećeg razreda zbog štrajka prosvjednih djelatnika te online nastave koja je uvedena kako bi se suzbilo širenje korona virusa.

PATE U TIŠINI

Na sav taj stres nadovezao se i najrazorniji potres na području Zagreba u zadnjih nekoliko desetljeća te najjači potres koji je Hrvatska doživjela u zadnjih stotinjak godina koji je pogodio Banovinu i tako dodatno devastirao već ionako jako siromašan kraj Republike Hrvatske. Nama maturantima je stres dobro poznat pojam jer se s njime susrećemo na dnevnoj bazi kroz cijelo srednjoškolsko obrazovanje, no zbog svih nedavnih događaja ove smo godine pod nevjerojatno velikom količinom stresa i pritiska koji zajedno s još jako svježom traumom ostavlja velik trag na našem psihičkom zdravlju. Prisiljeni smo sjediti u kućama dok oko nas umiru naši sugrađani. Prisiljeni smo sjediti u kućama te u konstantnom strahu i neizvjesnosti iščekivati moguće promjene vezane za način održavanja nastave i samu državnu maturu. Mnogi od nas ostali su bez svojih domova koji su ili potpuno razrušeni ili teško oštećeni u dva jaka potresa. Ionako krhki umovi koji su trenutno u kritičnoj fazi razvoja stavljeni su pod stres koji bi pokolebao i odraslu osobu. Od nas se očekuje da sve ove traumatične događaje podnosimo šutke i stoički te da na kraju školske godine što bolje napišemo ispit koji nam određuje daljnji tijek života. Neki maturanti su se pod svim tim pritiskom naposljetku slomili i svakodneвно

pate u tišini potpuno sami. Tihim i jecajućim plačem liječe svoje psihičko zdravlje jer se jednostavno nemaju kome povjeriti. U Hrvatskoj postoje službe koje se bave takvom problematikom, no maturante tamo najčešće nema tko uputiti.

ZADNJI ISPIT

Iako je protekla godina bila izrazito teška za nas maturante, i dalje se nekako držimo i hrabro koračamo naprijed. Učimo i radimo u iščekivanju završne etape našeg školovanja. Iako smo mnogo toga izgubili, zajedno smo prošli kroz sve događaje koji su nas traumatizirali kroz posljednju godinu, te ćemo na isti taj način proći i taj zadnji ispit.

NE BRINITE

Iako je protekla godina bila teška za nas maturante, i dalje se nekako držimo i hrabro koračamo naprijed.

TEKST: IVAN

Ja sam maturant. Još uvijek ne vjerujem. Osjećam se kao da sam prije mjesec dana prvi put ušao u svoju trenutnu školu i birao smjer i izborne predmete. Svaka godina je sve kraća, a matura sve bliža. Uvijek sam mislio kako je matura daleko i da imamo dovoljno vremena za učenje. Onda sam se odjednom prijavio na pripreme. Dva mjeseca kasnije počele su pripreme, a osjećao sam se kao da je prošlo nekoliko tjedana. Zatim, prije nego što sam postao toga svjestan, stigla je veljača. Svi se pripremamo i tresemo, a sve to radimo iza maske i stalnog straha od potresa.

Početak 2020. godine otkriven je virus koji je došao do svakog kutka svijeta i promijenio život svih ljudi. Ne postoji javno vozilo u koje se smije ući bez krpe na licu, zgrada u kojoj se smije biti pored druge osobe. Ako to prosječnoj osobi nije dovoljno, većina Hrvatske živi u strahu od potresa koji može doći u bilo koje doba godine i razoriti više gradova u isto vrijeme. Zemlja se tresse, ljudi umiru, propada gospodarstvo, a maturanti su prisiljeni sve to gledati dok im prijete najvažniji ispit njihovog života. Neprestano moraju učiti za školu i maturu, a u isto vrijeme moraju razmišljati o mogućnosti da će im roditelji izgubiti posao, da će im potres srušiti stan, da će morati u izolaciju. Njihov život trenutno nije siguran nigdje. Ako imaju online školu, moraju brinuti o njejoj neučinkovitosti. U tramvaju im prijete virus, a u školi potres i količina zadaća za koju nemaju vremena. U slobodno vrijeme ih muči griznja savjesti zato što ne uče dovoljno. Redovito gledam svoje prijatelje kako se brinu o navedenim problemima i kako starije generacije ne zanima naše mišljenje. Kada su maturanti svako malo izmjenjivali školu uživo i online, žalili su se da im smeta što ih škole i vlada tretiraju kao psiće koje će samo poslušno slušati njihove besmislene zapovijedi umjesto da se dogovore o nekom trajnom rješenju kako bi nam dali vremena da se naviknemo na okolinu i radno mjesto. Da se zamjene uloge, svi oni iznad nas bi shvatili koliko smo frustrirani njihovom neodlučnošću i neučinkovitim mjerama.

Cijela ova situacija, koliko god bila stresna, meni ne smeta koliko smeta onima oko mene. Naravno, držim se mjera i spreman sam za potres, ali ne živim u strahu i frustraciji. Davno sam naučio da je to najgori način da se živi. Od svake osobe koja ovo čita tražim jednu stvar. Ne brinite. Nema smisla brinuti o sljedećoj velikoj katastrofi. Ako dođe i kada dođe, pobrinut ćemo se za to zajedno. Do tada razmišljajte onako kako ste razmišljali prije 2020 godine.

PREOBRAZBE I PREOBRAŽENJA U POEZIJI A.B. ŠIMIĆA

TEKST: LEONE BRAŠNIĆ, 4.A

Antun Branko Šimić (1898.-1925) bio je hrvatski ekspresionistički pjesnik. Osnovnu školu pohađao je u rodnim Drinovcima. Tri razreda franjevačke klasične gimnazije završava u Širokom Brijegu, nakon čega je upisao četvrti razred gimnazije u Vinkovcima.

Školovanje nastavlja u Donjogradskoj klasičnoj gimnaziji u Zagrebu, koju napušta 1917. godine (osmi razred) zbog izdavanja književnog časopisa Vijavica u Zagrebu. Šimić pokreće još nekoliko časopisa: Juriš (1919.) pod utjecajem ekspresionističkog lista Der Sturm i Književnik (1923.). Nakon teške upale pluća 1924. godine obolio je od tuberkuloze. Pokušao se liječiti u Dubrovniku i Cavtatu, a 1925. godine vratio se u Zagreb. Umro je od tuberkuloze pluća u dvadeset i sedmoj godini, u Zagrebu 1925. godine. Pokopan je na zagrebačkom Mirogoju. Najvažnija Šimićeva zbirka Preobraženja, objavljena 1920. godine, ujedno je i jedina objavljena zbirka za njegova života. Preobraženja se sastoje od 48 kratkih pjesama. Raspon obrađenih tema je velik: programske pjesme, umjetnost (Pjesnici i Moja preobraženja), zavičaj (Hercegovina), ljubav i tijelo (Povratak), te smrt (Smrt i ja i Smrt). Zbirka završava pjesma-

ma Opomena i Budući, kojima se Šimić obraća čovječanstvu i „budućima“ (onima koji će doći). Šimić izostavlja interpunkciju i grafički odvaja stihove, zbog čega je teško utvrditi ritam pjesme, tj. otvoren je subjektivnoj interpretaciji:

„Čovječe pazi
da ne ideš malen
ispod zvijezda!
Pusti
da cijelog tebe prođe
blaga svjetlost zvijezda!“
(Opomena)

Njegov izraz, iako jednostavan, obiluje pjesničkim figurama. Najviše se koristi sinestezijom i jakim kontrastima. U opisu zavičaja uočljiv je ekspresionistički utjecaj-korištenje intenzivnih boja, pri odabiru pjesnik nije vođen realističkim načelima. Piše slobodnim stihom te ogoljenim jezikom: kratko, jasno i direktno.

„Ja pjevam sebe kad iz crne
bezdane i mučne noći
iznesem blijedo meko lice
u kristalno jutro
i pogledima plivam
preko polja livada i voda“
(Moja preobraženja)

Šimić vjeruje da svi predmeti, kao i ljudi imaju dušu. Prema Šimiću, pjesnici trebaju proširiti vidike i prikazivati „dušu stvari“.

Antun Branko Šimić se, unatoč malom opusu, smatra jednim od najvažnijih pjesnika hrvatske književnosti 20. stoljeća i uopće. Od 1998. godine, Hrvatima iz Bosne i Hercegovine se dodjeljuje nagrada Antun Branko Šimić za doprinos hrvatskoj poeziji. Antun Branko Šimić je pravi dokaz da je kvaliteta važnija od kvantitete.

„Pjesnici su vječno treptanje u svijetu“
(A.B.Šimić, Pjesnici)

BRIGA O MENTALNOM ZDRAVLJU U DOBA KORONAVIRUSA

TEKST: MARIJA ROTH, PROF.

Svatko može poduzeti neke naizgled male korake koji održavaju i doprinose pozitivnom mentalnom zdravlju. Evo nekoliko mogućnosti!

JEDITE ZDRAVO I RAZNOLIKO

Briga o mentalnom zdravlju, između ostalog, očituje se kroz brigu o hrani koju konzumiramo. Istraživanja su pokazala da učenici bolje uče ako se dobro hrane. S obzirom na ograničenja s kojima se u epidemiji koronavirusom susrećemo, ograničeno kretanje i smanjeni socijalni kontakti, briga o prehrani može biti važan izvor samopodrške. Zdrava prehrana povezana je s boljom memorijom i bržom obradom informacija. Hrana bogata vlaknima, proteinima i zdravim mastima održava osjećaj sitosti dulje vrijeme. Jedan jednostavan način na koji možete osigurati da dobivate dovoljno potrebnih hranjivih namirnica je da jedete namirnice „duginih boja“, u svojoj prehrani koristite više voća i povrća. Stoga smo oformili facebook grupu „X. gimnazija “Ivan Supek” – Smoothie Challenge u doba koronavirusa“ kroz koju potičemo učenike i nastavnike na konzumiranje svježeg voća i povrća.

PIJTE DOVOLJNO VODE

Konzumiranje dovoljne količine vode (8 čaša dnevno) povećat će vašu koncentraciju i produktivnost kroz dan, a ujedno i pročišćuje mladenačku kožu i čini je mekšom.

VJEŽBAJTE, PLEŠITE

Kako veliki dio vremena provodite u zatvorenom prostoru, važno je osigurati vrijeme za vježbanje ili pokret. Plešite na svoju omiljenu glazbu! Vježbanje ne utječe samo na vaše tijelo. 30 minuta dnevno vježbanja može vas opustiti, smanjiti napetost i stres što može pomoći da se bolje usredotočite na učenje. Kroz vježbanje možemo unaprijediti svoje fizičko i mentalno zdravlje te smo predložili aktivnost „Vježbajmo zajedno – ples i plank challenge“. Učenici su sudjelovali i u aktivnostima Školskog sportskog saveza Grada Zagreba Virtualnom krosu i Božićnom izazovu u okviru projekta “Šetnja oko Zemlje” pod vodstvom profesorica Vanese Jurić i Petre Besednik.

KORISTITE HUMOR

Korištenje humora jedan je od korisnih mehanizama samopodrške te smo organizirali aktivnosti pod temom „Humor naš svagdašnji“. Humor, koji uključuje i smijeh, ima višestruki pozitivan učinak: štiti imunološki sustav, poboljšava mentalno i fizičko zdravlje, povećava samopouzdanje, štiti od depresije, smanjuje napetost, ublažava hormon stresa, poboljšati zdravlje kardiovaskularnog sustava, snižava ot-

kucaje srca, krvni pritisak i mišićnu napetost, povezuje ljude, pomaže ljudima da se nose s boli i fizičkim nedaćama.

BUDITE KREATIVNI

Pokušajte koristiti vlastitu kreativnost u svakom području svoga života. Svoju kreativnost iskoristite i u učenju. Kreativnost uključuje kritičko razmišljanje, planiranje i fokusiranje vaše pažnje. Kombinacija kreativnosti i nastavnog plana i programa pomaže da budete inovativni i potiče na učenje novih stvari. Napravite mentalnu mapu gradiva koje učite, izradite strip, vodite dijalog ili napravite igrokaz s lutkama koje će predstavljati osobe o kojima učite. Odaberite bilo koju kreativnu tehniku koja će vam pomoći da učenje učinite zanimljivim.

NJEGUJTE ODNOSE, KOMUNICIRAJTE, BUDITE SOLIDARNI

Mlade osobe trebaju komunicirati s vršnjacima, a u novonastalim okolnostima ta komunikacija je ograničena i otežana. Pokušajte što više u komunikaciji na daljinu koristiti se glasom (nazovite nekoga, uspostavite video poziv...), a ne samo pisanim porukama. Povezanost s prijateljima, obitelji i zajednicom pruža nam potporu te smo se uključili u kampanju Solidarnost – svi smo u ovome zajedno, ujedinjeni u solidarnosti. Volonterski klub pokrenuo je akciju „Mislimo na naše najstarije“ kroz koju smo za 240 štićenika Doma za starije osobe Centar izradili 240 čestitaka i božićnih ukrasa. Kako u ovo doba pandemije koronavirusa čuvamo starije osobe, pokušavamo ih što manje izložiti virusu u isto ih vrijeme i izoliramo. Ovakva akcija prilika je da učenike i nastavnike potaknemo da pronađu načine komunikacije sa svojim bakama i djedovima ili starijim članovima obitelji i susjedima i damo im do znanja da mislimo na njih.

PITALI SMO: ŠTO JE SOLIDARNOST, ŠTO VAM NEDOSTAJE?

Ena: Solidarnost je pomaganje drugima. Iz vremena prije korone nedostaje mi druženje s prijateljima na otvorenom. Nakon završetka izolacije planiram ostati doma jer će previše ljudi biti vani.

Matija: Solidarnost znaci pomaganje i podržavanje ostalih ljudi u zajednici. Iz vremena prije korone mi najviše fali bezbrižno druženje s prijateljima. Kad izolacija završi ponovno ću se družiti s prijateljima.

Jan: Solidarnost je kada mi neko kupi kebab. Iz vremena prije korone mi fali kebab. Poslije korone ću u svoj život uvesti kebab.

Marija: Za mene je solidarnost spremnost na pomoć drugoj osobi bez obzira da li mi nešto dobijemo od toga ili jednostavno joj pomažemo zbog toga što joj je potrebna pomoć. Iz vremena prije korone mi nedostaje sloboda koju smo imali iako sada također možemo raditi puno stvari, ali fali mi onaj osjećaj kada se ne moraš brinut konstantno oko svega. Fali mi čak i škola makar ju ne volim toliko, jer mi se ne sviđa online škola i jako mi fale prijatelji iz razreda. Nakon što završi izolacija mislim da ću više cijeniti svakodnevne stvari kojima prije nisam davala preveliku vrijednost i više ću uživati u svemu što imam, te biti puno zahvalnija na životu.

ORGANIZIRAJTE I PLANIRAJTE SVOJE VRIJEME

Učenici koji nemaju mnogo iskustva u samoreguliranom učenju, mogu učenje i izvršavanje zadataka odgađati za-zadnji-tren što može rezultirati nakupljanjem gradiva i zadataka i težim praćenjem gradiva koje slijedi. Izradite dnevni

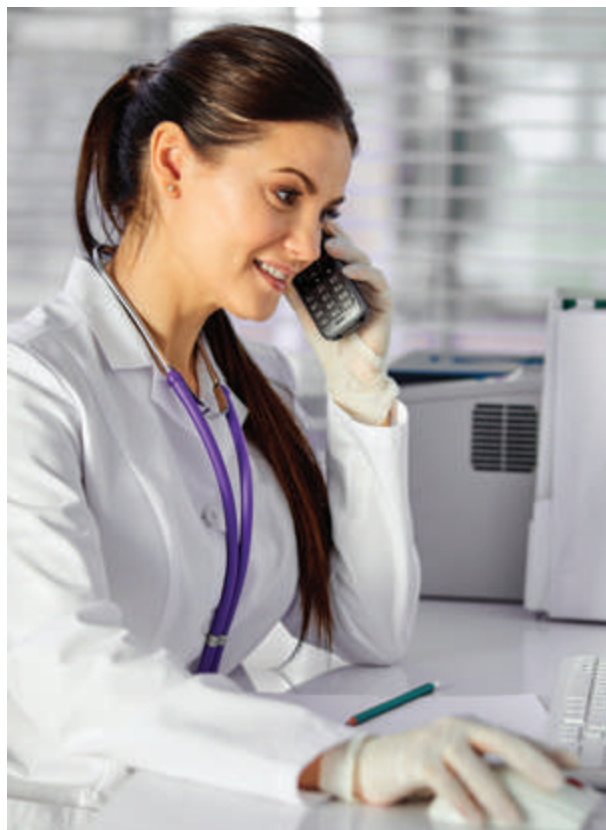
plan u kojem ćete, uz vrijeme provedeno na nastavi na daljinu, planirati ponavljanje i rješavanje domaćih zadataka. Kako i jedno i drugo obavljate u istom prostoru, može doći do iluzije da ste „kod kuće“ odradili dio posla.

NE USTRUČAVAJTE SE TRAŽITI POMOĆ

Problemi i teškoće kojima se pojedinac susreće ponekad mogu biti preplavljajući i osoba može imati osjećaj da se ne može nositi njima. U tom slučaju važno je da se osoba s time ne nosi sama. Ukoliko problemi počinju utjecati na vaš život obratite se:

- ▶ roditeljima ili drugoj odrasloj osobi od povjerenja
- ▶ razredniku ili nastavniku
- ▶ školskoj psihologinji ili pedagoginji
- ▶ liječniku opće prakse ili školske medicine
- ▶ savjetovalištu pri Centru za zdravlje mladih, Heinzelova 62a
- ▶ savjetovalištu pri Centru za zaštitu mentalnog zdravlja djece i mladih, Remetinečki gaj 14
- ▶ Poliklinici za zaštitu djece Grada Zagreba, Ulica Ignjata Đorđića 26
- ▶ Centru za zaštitu mentalnog zdravlja Doma zdravlja Zagreb – Zapad, Baštijanova 52
- ▶ Centru za mlade Nastavnog zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“, služba za školsku i adolescentnu medicinu, Centar djeluje na tri lokacije: Mirogojska cesta 16, Avenija Većeslava Holjevca 22 i Prilaz baruna Filipovića 11

Svi kontakti nalaze se na web stranici Škole https://deseta-gimnazija.hr/?page_id=4635.

UČENICI TREĆIH RAZREDA NAŠE ŠKOLE U SKLOPU NASTAVE ETIKE S PROFESOROM SREĆKOM DJAKOVIĆEM IZRAĐIVALI SU PLAKATE O VAŽNOSTI BRIGE ZA ZDRAVLJE I PREVENCIJU BOLESTI

KLARA KROVINA

#StopTheSpread

Zašto treba nositi masku?

Zdravlje je prioritet.

Maske, kao i dezinfekcijska sredstva, **pomažu u smanjenju širenja zaraze!** Kako se ne bi ugrozili vlastiti život ili život najbližih, bitno je pratiti svake mjere koje pomažu u sprječavanju zaraze.

Rade li maske?

DA!

Znanstvenici su proveli veliki broj pokusa koji pokazuju da ako maske nosi 100% učrkvite, znatno smanjuju količinu prijenosa virusnih čestica.

Što više ljudi u grupi nosi masku, utjecaj maske će biti veći.

Cilj je spriječiti zarazu prije nego što nastupe ekstremne mjere zaštite.

Kako bi maska bila korisna bitno je pravilno nošenje maske:

1. Maska ne smije biti nošena s osobama kroz koje zrak može zaobilaziti masku.
2. Maska se ne smije dijeliti drugim ljudima.
3. Maske je važno redovito mijenjati ako su jednokratne ili prati ako su višekratne.
4. Maske je potrebno adekvatno odlagati.

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo
Franko Guberina 3.H, X gimnazija "Ivan Supek"

FRANKO GUBERINA

BRIGA O MENTALNOM ZDRAVLJU

MENTALNO ZDRAVLJE

Stanje dobrobiti u kojemu čovjek ostvaruje svoje potencijale, može se nositi s uobičajenim životnim stresom, raditi produktivno te pridonositi zajednici.

"SELF-CARE IS HOW YOU TAKE YOUR POWER BACK"

KAKO GA OČUVATI?

SOCIJALNI ODNOSI

Povezanost nam pruža potporu, može povećati sreću i samopouzdanje te umanjiti utjecaj stresa.

OSIGURAVANJE DOVOLJNO SNA

Nedostatak sna povezan je s pojavom depresije i anksioznosti.

FIZIČKA AKTIVNOST

Pozitivno djeluje na fizičko zdravlje, a može pomoći i da se osjećamo bolje, povećati samopouzdanje, koncentraciju i povoljno djelovati na san.

VRIJEME ZA SEBE

Iflavljenjem aktivnošću u kojoj uživamo pridonosimo razumijevanju nas samih te unaprjeđujemo mentalno zdravlje.

KOME SE OBRATITI?

Nastavni zavod za javno zdravstvo dr. Anđelija Štampar
• +385 1 36 42 086

HEZ
• 31 490 270

Centar za zdravlje mladih
• 31 646 333

Rednišje
Prijatelj
Razgovorik
Školski psiholog

Klara Krovina 1.A. 2020. © gimnazija "Ivan Supek", Šibenik. "Zdravo pravo zdravlje i dobro ponašanje" Nacionalni, Šibenik, Šibenik

LAURA BERGENT

Kako očuvati mentalno zdravlje?

izgraditi samopouzdanje

pregledaj i prihvati svoje vrijete i mane jer te to čini analitičkim kakav jesi

rišuci i crtaj svoje (znanje, vještine) jer to lakše prihvataš i povećavaš samopouzdanje

opušiti se

pronađi vrijeme za sebe gdje ćeš se baviti stvarima koje te inspiriraju i opuštaju

gri, vježbanje, slušanje glazbe, meditiranje, kuhanje...

vježbaj

svakodnevna 15-minutna aktivnost smanjit će stres, povećati energiju i riješiti emocionalni sustav

pišci, hodaj, trči, nađi nešto nakon čega se osjećaš dobro

održavaj i stvaraj bliske odnose

nije uvijek lako biti ti se sam i zato su ti obitelji i prijatelji koji će ti dati podršku

važiti se u zajednici jer tako doprinosi i sebi i drugima

razgovaraj i donaj se za pomoć

bitno je se osjećati ako svoje osjećaje podijeliš s nekim

nije sramota ti biti pomoć jer je svakome potrebna, zato se obrati roditeljima, prijateljima, vještincima ili osobama koje imaš povjerenje

LAURA BERGENT

Uložite u svoje mentalno zdravlje!

Što dobivamo time?

- Veću produktivnost
- Realizaciju punog potencijala
- Lakše se nosimo sa stresom

Kako možemo uložiti u naše mentalno zdravlje?

- Učiti nove stvari
- Biti fizički aktivni
- Družiti se prijateljima, rodbinom itd.
- Naspavati se
- Pomagati drugima
- Obratiti pažnju na sebe

Kako znati trebamo li potražiti psihološku pomoć?

- Ako se povlačiš od ljudi i uobičajenih aktivnosti
- Osjećaj bespomoćnosti ili beznađa
- Pušenje ili pijenje više nego obično te prekomjerno korištenje droga
- Česte svađe s obitelji i prijateljima
- Doživljavanje ozbiljnih promjena raspoloženja
- Čuti glasove ili vjerovati u stvari koje nisu istinite
- Razmišljajući o tome da naštetite sebi ili drugima
- Imati malo ili praktički nemati energije

Nemogućnost izvršavanja svakodnevnih zadataka

Brojevi za psihološku pomoć:

- 01/6468 308
- 01/6468 334
- 01/6468 297
- 01/2993 356
- 01/6468 335
- 01/6468 307

ONLINE NASTAVA

MANE ŠKOLOVANJA OD KUĆE

TEKST: MARTA JELISAVČIĆ, 3.F

Online nastava nas uvodi u neku novu eru i daje nam više prostora u korištenju tehnologije i interneta u edukacijske svrhe.

Online nastava ima svoje nedostatke. Ja osobno imam problema s predmetima poput matematike, fizike i kemije koje je puno lakše shvatiti uživo dok profesori predaju u školi. Baš zato fizička ili tkzv. "Face-to-face" interakcija ima velike prednosti što se tiče razumijevanja gradiva. Također odlaskom u školu možemo se družiti odnosno vidjeti naše prijatelje uživo.

RAZMIŠLJANJE O BUDUĆNOSTI

Ja ću osobno uvijek biti za fizičku nastavu, smatram da je to kvalitetniji oblik podučavanja jer se ne uči samo gradivo predmeta već i ostali segmenti potrebni za budućnost poput timskog rada, radnih navika i ponašanja u određenim situacijama. Online nastava logično, to sve uskraćuje. Smatram da svaki srednjoškolac razmišlja o svojoj budućnosti, neki više neki manje. Online nastava je u početku bilo nešto novo za nas na što se trebalo priviknuti, ja sam se bunila jer sam u početku imala jako velikih problema s praćenjem gradiva. S vremenom mislim da se velika većina nas priviknula, ali normalno je da se

još uvijek postavlja pitanje hoće li to utjecati na naše znanje, stoga i na naš upis na željene fakultete.

DODATNA POJAŠNENJA

Što se tiče nadoknađivanja znanja, smatram da je ono potrebno u formi ponavljanja elemenata s online nastave kako bi se lakše razumjelo gradivo koje slijedi. Trebalo bi funkcionirati na način da učenik može kontaktirati profesora online i barem mali dio vremena ponoviti gradivo ukoliko je imao poteškoća s praćenjem online sata. Smatram da je individualna stvar koliko učenik može shvatiti koji predmet, pa bi dodatna pojašnjenja i postavljanje pitanja trebala biti jednaka kao i na fizičkoj nastavi.

RAZMIŠLJANJE

ŽIVOT U IZOLACIJI

TEKST: DARIA DOMIJAN, 1.G

KAO DA NIŠTA NIJE STVARNO

Rekli su da će trajati dva tjedna. Trebali smo izdržati samo dva tjedna rada od kuće i vratiti se na staro, ali svi jako dobro znamo da to nije tako završilo. Još uvijek traje i ne izgleda kao da će prestati. Zbog korone, i dalje se svi krijemo pod maskama, bojimo se jedni drugih i svega oko nas. I tako skriveni hodamo svijetom i prisjećamo se nekih prošlih vremena gdje smo slobodno mogli izaći na ulicu, pričati, približiti se jedni drugima, ići u školu...

NE PREPOZNAJEMO SI LICA

Danas više ništa od toga nije moguće, barem ne u nekim normalnim uvjetima. Idemo u razrede i ne prepoznajemo si lica, ne prepoznajemo ljude s kojima živimo svaki dan. Ni sa kim se više ne smije komunicirati kao što se nekad smjelo. Udalji se! Održavaj razmak! Stavi masku! Ništa više nije isto. Maske su tu u dućanu, tramvaju, školi. Gdje kod se okrenuli. I da, čuvaju nas od virusa, ali prijete otuđivanjem i urušavanjem odnosa. Naviknuti na buku, razgovore, užurbanost odjednom sve je stalo. U vrijeme potpune izolacije, svi smo bili zatvoreni u svom svijetu. Nema obilazaka, nema druženja, posjeta... Škola, posao sve preko interneta. Ne vidimo ničija lica, ne čujemo nikoga. Mislim da je to svima bilo teško i neizvjesno. Školovanje također kao da je stalo. Oko nas nema nikoga. Nikoga da nam pomogne i objasni. Sve se odvija u nekom drugom, virtualnom svijetu i kao da ništa od toga nije stvarno.

BOLJE OD SAMOTNOG ŽIVOTA

Mislim da smo svi tada shvatili važnost i naučili cijeniti ono što smo tek prošle godine smatrali normalnim i uobičajenim. Tri mjeseca sve se odvijalo online. A onda smo se vratili u školu. Skupa s nama, u školu su došla i brojna pravila i preporuke. Teško se svega pridržavati, ali i to je bolje od samotnog života kakav je bio prije svega nekoliko mjeseci. Života u kojemu smo sami i daleko od svih. Života u izolaciji.

INTERVJU: HRVOJE HORVAT

MLADI MIJENJAJU SVIJET

RAZGOVARALI: ROKO RUKAVINA 3.A

Razgovor sa sudionikom i kroničarom glazbenog i kulturnog fenomena zvanog novi val, o glazbi od '80.-ih do današnjih dana

CENER: Počeli ste 1983. u Poletu. Budući da u seriji Crno bijeli svijet gledamo velik broj scena iz redakcije Poleta, možete li nam reći kako je izgledalo to sad već mitsko doba '80.-ih i suradnja s Poletom?

HORVAT: Sve je počelo u srednjoj školi, bio sam treći razred kada su iz Poleta došli pitati učenike zanima li nas kultura. Prijatelj i ja smo otišli do redakcije Poleta, njega je zanimao sport, a ja sam se okrenuo kulturi. Tako sam i ja počeo polagano raditi, ali prije toga sustigle su me dvije knjige koje su mi uvalili kao obaveznu lektiru. Jedna od njih, to do danas neću zaboraviti, bila je knjiga The Meaning of Style od Dicka Hebdigea. Prvi tekstovi koje sam napisao bili su o Pankrtima i grupi Film, o tom novom valu o kojemu se danas priča u seriji Crno-bijeli svijet. To je bilo vrlo dinamično vrijeme s

jako puno bendova, scena je ludovala, a okupljanja ispred Kavkaza i Zvečke su bila legendarna. Vlada jedna velika nostalgija za tim vremenom jer je bila velika kreativna energija i naravno da serija nikad ne može autentično zahvatiti kako je to bilo. Vidim da su se potrudili u detaljima, sitnicama da serija dobije scenografski i autentični miris tog vremena.

ROLL OVER JURA

CENER: Pisali ste o Azri, EKV-u, Krešimiru Blaževiću iz Animatora, Prljavom kazalištu, a i autor ste projekta 30 godina kasnije - Sedmorica veličanstvenih. Koga ste ubrojili u Sedmoricu veličanstvenih i zašto?

HORVAT: To je bilo 2008., 30 godina novog vala. Darko Putak i ja napravili smo program Sedmorica veličanstvenih gdje

se prvi put nakon 30 godina skupilo sedmero ljudi koji su bili ključni u novom valu, od Ljubljane preko Zagreba pa do Beograda: Jura Stublić i Film, Električni orgazam, Pero Lovšin, Darko Rundek, Houra i Bogovc koji su prvi put nakon 20 godina zajedno stali na scenu i otpjevali par pjesama, Vlada Divljan, Zoran Predin i Lačni Franz. To je bio prekrasan koncert u rasprodanoj dvorani i nakon toga smo objavili dvostruki CD na kojem su svi ti bendovi osim Filma, zato što Jura Stublić, koji se odavno već posvađao s tadašnjom postavom benda, nije htio svirati stare pjesme iz generacije novog vala.

NAŠI DANI

CENER: Kako je došlo do ideje za seriju Naši dani – priča o hrvatskom rocku?

HORVAT: Dobio sam poziv s HRT-a zajedno sa Sinišom Škaricom i Arsenom Oremovićem, s kojima sam radio nacрте za scenarije tri razdoblja suvremene hrvatske glazbe. Škarica je radio '50.-e i '60.-e, '80.-e je radio Arsen, a ja sam radio '90.-e i '2000.-e. Svatko je imao svoj sektor pa smo se podijelili i pobrojali najvažnija imena hrvatske glazbe. Ispalo je tako da se vremenska crta serije prekinula 1998, a serija je rađena 2012, što znači da period od 14 godina nije bio pokriven. Meni se to nije sviđjelo jer je baš tih zadnjih godina bilo jako dobre nove glazbe koja se ne nalazi u toj seriji.

MLADI MIJENJAJU SVIJET

CENER: Često povezujete događanja na glazbenoj sceni s društvenim i političkim zbivanjima. Kako utječe pop i rock glazba na društvene promjene od '60.-ih do današnjih dana?

HORVAT: Rock glazba i pop kultura su autentičan proizvod 20. stoljeća, od '50.-ih i dolaska rock&rolla, preko flower power generacije, punka, novog vala, pa sve do grungea. Svi ti smjerovi su imali jako velik društveni utjecaj jer su ih radili mladi ljudi, a oni su ti koji su bitni za nekakvu promjenu. Primjer je inauguracija Joea Bidena na kojoj su svirali Bruce Springsteen, Foo Fighters pa i Lady Gaga koja je izvodila himnu. To pokazuje koliki utjecaj ima rock, pop glazba, može to biti i elektronska glazba i rave pokret, bilo koja vrsta glazbe, nije bitan žanr. Sve zbog toga što ih vole

mladi ljudi, a oni su ti koji mijenjaju svijet i kako vrijeme teče, zamjenjuju nas stare koji postajemo robovi sistema u kojemu živimo.

U KORAK SA SVIJETOM

CENER: Vidjeli smo da ste izdvojili top 10 albuma u 2020. godini. Jeste li zadovoljni stanjem glazbene scene u doba korone?

HORVAT: Izuzetno sam zadovoljan. Mala smo zemlja i kad pogledaš koliko se slabo albumi inače prodaju, pa tome još zbrojiš koronu i potres, dobijemo godinu kada scena uopće nije postojala, u kojoj nije bilo koncerata i turneja. Tek onda vidiš koliko su ljudi u samoizolaciji napravili izvrsnih albuma. Naša pop kultura i suvremena glazba, rock, elektronika, jazz, hip-hop i trap se može mjeriti s onime što se danas događa u Berlinu i Amsterdamu, to je nešto po čemu smo al pari s onime što se događa u svijetu. To je već godinama tako, od novog vala se pokazuje ta jednakost domaćih ljudi i ostatka svijeta, pa se taj fenomen može uočiti i ove godine na glazbenoj sceni.

MJERE PROTIV KORONE

CENER: Što mislite o mjerama koje su izrečene i je li po vašem sudu postojao način da se ipak glazbena scena održi življom.?

HORVAT: Volim reći da su glazbenici prvi koji su ostali bez posla i vjerojatno zadnji koji će se vratiti na posao. Mislim da su umjetnost i ugostiteljstvo dvije grane koje su najviše nastradale baš zato što je u glazbi bitna masa ljudi, zajedništvo i koncerti uživo. Bilo je malo koncerata, a kapaciteti prostora nisu bili iskorišteni zbog mjera.

Zarada je bila loša zbog malog broja publike dok su troškovi organizacije i produkcije bili skoro jednaki. Ono što mi je najviše nepravedno su kazne od 30.000 kn koje su dobili organizatori koncerata Majki, PipsChips & Videoclipsa, Hip-Hop festivala Drito i koncerta u Mediki, dok su u isto vrijeme mnoga druga događanja od crkvi i misa pa do Festivala slobode na trgu prošla nekažnjeno. Pokazala se dvoličnost sustava prema ljudima koji inače rade u privatnom sektoru, koji nemaju stimulaciju države, koji sami organiziraju svoje koncerte.

RAZGOVOR: HUSEIN HASANEFENDIĆ

SVIRANJE JOŠ NIJE PROBLEM

RAZGOVARALI: IVOR BAŠIĆ 3.A,

Razgovarali smo s glazbenikom i skladateljem koji dugo i uspješno vodi Parni valjak

CENER: Mnogi kritičari uključujući Darka Glavana spominju kako je vaš bend jedan od nositelja hrvatskog rocka, kako ste nakon 45 godina uspjeli ostati na samom vrhu?

HUS: Nema pojma! Vrijeme je relativan pojam i nama se to vrijeme čini puno kraćim. Sretna okolnost ovog benda je da smo uvijek imali želju napredovati, makar su se promjenile postave. Kada ste spomenuli Glavana, on je i kao mnogi drugi kritičari sa svojim negativnim kritikama pozitivno utjecao na

nas te smo se zbog njih zapitali kako i zašto to radimo, što nas je kao bend dovelo do sazrijevanja.

URBANA LEGENDA

CENER: S mnogim ljudima ste surađivali, ima li netko tko je posebno utjecao na vas, na primjer Džoni Štulić?

HUS: Kad ste već spomenuli Džonija, on je sigurno utjecao na mene i na cjelokupnu rock scenu jer smo se mi intenzivno družili i prije Azre. Svirali smo zajedno i družili se gotovo svakodnevno. Druženja glazbenika koja vi vidite na filmovima ili čitate u biografijama, mi smo to zaista proživljavali. Rekao bih da je on jedini s domaće scene koji je utjecao na mene, ostali koji su utjecali bili su strani bendovi kao Beatlesi i Stonesi.

CENER: Pročitali smo da ste vi prvi krenuli dolaziti u Zvečku zbog balerina koje su tamo dolazile. Možete li nam opisati kako je to izgledalo.

HUS: Zvečka je urbana legenda. Godine u kojima se to zbiva i naše godine su bitne za priču jer su tada romantika i idealizam bili bitno prisutniji nego što su danas. Zvečka je bila jedan veoma neugledan kafić s dobrom kavom i neko sjecište između mjesta stanovanja i prostorije gdje nam je oprema stajala. Bilo nam je idealno mjesto za naći se prije gaže ili

jednostavno naći se i popit kavu, a činjenica da je HNK-a blizu i da su pod pauzom dolazile balerine je bio još jedan estetski dodatak prostoru.

NIŠTA BEZ ITALIJE

U Zvečki su se nalazili umjetnici iz raznih branši i uvijek je bilo zanimljivih diskusija i rasprava. Onda su počeli dolaziti drugi glazbenici i sve se to počelo širiti i ustvari je vrlo kratko Zvečka bila „naša“. Ubrzo je to postala mjesto gdje su ljudi dolazili vidjeti nekoga ili biti viđeni što je stvaralo veliku gužvu i nama, a pogotovo meni je to išlo na živce, tako da smo imali neka tajna okupljališta.

CENER: Kako ste se upoznali s Akijem, sjećate li se tog trenutka?

HUS: Akija smo prvi put vidjeli na bini. 1974. se održavao BOOM festival u Domu sportova i on je tamo nastupao sa svojim tadašnjim bendom Tor. Bio je čisti šok, neka energetska bomba, toliko je odskakao od nas i drugih pjevača tog vremena. I taj glas koji dugo vremena nismo mogli snimiti kako treba jer je uvijek na snimkama zvučao kao neki mali čovječuljak. Sve dok nismo otišli u Italiju na snimanje, nismo na snimkama dobivali taj glas kao uživo.

GLAZBA I ODRICANJE

CENER: Kako nakon toliko godina na koncertima i dalje izgledate kao da imate 20 godina?

HUS: To zvuči otrcano, ali ako nešto voliš raditi onda to nije problem. Teško mi je raditi bilo što drugo, neda mi se, ali svirati, to mogu. S vremenom su putovanja postala napornija, ali sviranje nam još nije problem.

CENER: Što biste radili da se ne bavite glazbom?

HUS: Kao mali sam imao par smjerova. Obitelj mi je bila podjeljena na sportaše i umjetnike. Tata mi je bio slikar pa je genetika odigrala svoje i pripremao sam se za Likovnu akademiju. Probao sam i sve sportove i svi su mi bili gala, ali sport je tražio previše odricanja, a nije mi bio baš takav užitak. I glazba zahtijeva odricanje, ali to mi nije bio problem. Spletom okolnosti upisao sam pravo, ali sam uskoro shvatio da pravo ovdje ne funkcionira kao u američkim filmovima, a i krenula je glazbena karijera pa sam se okanio prava.

OPTIMIZAM I SMRT

CENER: Pjesme su vam dosta pozitivne, jeste li vi pozitivni?

HUS: Ja bih volio da sam više optimističan, imamo momente kada sam sretan pa ispadnu takve pjesme, ali češće nisam. Često kažem da sam prerano pročitao Sliku Doriana Graya i spoznao sam činjenicu da ću kad tad odapet. I kad god to bilo, činilo mi se da je to užasno i to me opterećivalo i na neki način odredilo. Zavidim vedrim ljudima, ja grčevito tražim razloge da budem optimističan, ali ne mogu ih naći. Iako ima tih momenata kad sam dobre volje onda ispadnu ovako vesele pjesme.

KORONA

CENER: Vi ste trebali održati koncert u zagrebačkoj Areni u travnju 2020., neposredno prije donošenja prvih mjera zbog pojave epidemije uzrokovane covidom19. Vaša branša je jedna od najpogođenijih. Kako se nosite s tom situacijom?

HUS: Nedostaje nam kontakt s publikom. Kao da smo izgubili svoju svrhu. Mi autori nismo egzistencijalno ugroženi, ali tehničari, montažeri, prateći vokalni izvođači su u nezavidnoj situaciji.

RAZGOVOR: PERO GALIĆ

NADAMO SE

RAZGOVARALI: MIA VISKOVIĆ 4.E, DORIS HUNJEK, 4.E

Razgovarali smo s frontmenom grupe Opća opasnost Perom Galićem povodom situacije na glazbenoj sceni koja je izazvana epidemijom korone.

CENER: Kako ste doživjeli koronu i sve što nas je uz nju snašlo? Kako provodite vrijeme?

PERO: Koliko god to neobično zvučalo, mala pauza nam je dobro došla da se odmorimo od silnog puta, mada je sad i toga malo više. Trenutno je najgora situacija nama u glazbenom svijetu i s financijske i s kreativne strane no uspjeli smo ostati zdrave glave. Prošle godine nismo planirali ništa novo raditi, izašao nam je DVD s koncerta u Domu sportova 2019. godine te smo planirali odraditi promociju DVDa još aktualnog albuma Karta do prošlosti s obzirom da neke pjesme u promotivnom smislu nismo do kraja odradili. Planiramo nazad u studio s našim Mariom Vestićem, razmišljamo o novim materijalima te o mogućoj suradnji sa Zaprešić boysima. Jedva čekamo da sve to konačno krene i da se vratimo na pozornicu.

CENER: 2020. ste bili nominirani za nagradu „Zlatni studio“ u kategoriji za najbolji bend godine s Prljavim kazalištem i Parnim valjkom u konkurenciji te ju osvojili, recite nam nešto o tome.

PERO: Svaka nominacija i nagrada su velika stvar, poseban je osjećaj kada netko prizna vaš rad pogotovo kad se radi o tako jakoj konkurenciji. Opća opasnost ima već 29. godina iza sebe što je mnogo za jedan rock bend na ovim prostorima. Izrazito smo ponosni na svaku nominaciju i nagradu, ali naša najveća nagrada i ono što nas uistinu veseli je publika koja je i nakon toliko godina brojna te i dalje stoji uz Opću.

CENER: Možete li nam reći postoje li kakve naznake da će se ponovo krenuti s koncertima ovog proljeća?

PERO: To vam, nažalost, ne mogu reći, izgledno je da se ništa neće pokrenuti do ljeta, nama nema druge nego čekati. Nadam se da ćemo što prije doći do rješenja problema kroz cijepljenje ili nešto slično.

CENER: Hoće li akcija „Svirati se mora“ nešto pokrenuti?

PERO: Na Bundeku je, uz poštivanje svih epidemioloških mjera, odrađena manifestacija koja će ove godine također biti u sklopu Zlatnog globusa, odsvirana je pjesma „Za ljubav treba imat dušu“ u čijoj izvedbi je sudjelovalo dvjestotinjak kolega glazbenika tako da je ova akcija pokazatelj da smo i dalje ovdje, da želimo i možemo, no povratak na staro nažalost ne ovisi o nama.

CENER: Smatrate li da ova situacija gdje nema koncerata utječe i na nas mlade?

PERO: Situacija ima utjecaj i na mlade i na stare, možda je starima to došlo kao i odmor, no sada bismo se svi radije vratili na staro. Molim sve ljude da ih ne opterećuje toliko ova situacija, da probamo ostati svoji, da se čuvamo i pridržavamo svih mjera. Nadam da će se ovo što brže proći kako bi mladi, a i stari, ponovno doživjeli posebnost koncerata.

PORTRET U DOBA PANDEMIJE

ŠIRIMO LJUBAV, A NE BACILE

AUTORICA: EVA HERNAUT, 1.J

MENTORICA: KARMEN FARAC TURKOVIĆ, PROF.

St. Mark's International Online Painting Competition natjecanje je koje se održava petu godinu za redom, a naša škola sudjeluje u njemu od samih početaka

Ova godina nas je u puno stvari izbacila iz rutine i poremetila nam je naše navike i običaje. Svakodnevnica na koju smo navikli potpuno se promijenila i u svijetu gdje su zabranjena druženja i okupljanja, gdje se aktivnosti koje volimo i koje nas opuštaju više ne smiju održavati, lijepo je i utješno vidjeti da su neke stvari ipak ostale iste kao i ranije. I ove godine je St. Mark's Sr. Src. Public School iz New Delhia u Indiji odlučila održati svoje već tradicionalno online likovno natjecanje.

St. Mark's International Online Painting Competition natjecanje je koje se održava petu godinu za redom, a naša škola, X. gimnazija "Ivan Supek", sudjeluje u njemu od samih početaka i svake godine niže uspjehe radovima naših talentiranih umjetnika. Natjecanje se organizira u četiri kategorije, Sub-Junior Level (6 do 8 godina), Junior Level (9 do 11 godina), Middle Level (12 do 14 godina) i Senior Level (15 do 19 godina), a naši učenici sudjeluju u Middle i Senior Level grupi. Teme natjecanja obično prate zbivanja i trendove u svijetu stoga nas ne treba čuditi što je ovogodišnja tema posvećena našem viđenju sebe i drugih u vrijeme pandemije - Portreti u vrijeme pandemije (Pandemic Portraits).

Iako su maske postale dio naše svakodnevnice, prizor koji redovito vidamo oko sebe, učenici naše škole ponudili su zanimljive interpretacije života pod maskama, pokazali su nam

Moj rad prikazuje djevojku sa maskom koja rukom pokazuje srce. Inspiracija mi je poruka koja je nastala za vrijeme pandemije "Spread love, not germs". Htjela sam pokazati da iako je ova pandemija svima teška, možemo ostati pozitivni i širiti ljubav. Natjecanje je bilo zanimljivo. Iskreno, nisam očekivala da ću ovako daleko doći, pošto je natjecanje internacionalno i iznenadilo me što sam bila među najboljima. Veselim se novom natjecanju St. Mark's International Online Painting Competition i sve svoje prijatelje i kolege pozvala bih da se iduće godine pridruže ovom zanimljivom i inspirativnom projektu te pokažu dio sebe cijelom svijetu.

vlastito viđenje svojih prijatelja, obitelji, kolega pod maskama, a taj njihov doživljaj nije ni traumatičan ni turoban, već pun optimizma, radosti i boja. Iako su svi radovi ostavili pozitivan dojam na žiri te su uvršteni u izložbu održanu u prostorima škole St. Mark's Sr. Src. Public School, rad Eve Hernaut, učenice 1. j razreda, žiri je odlučio i nagraditi.

JOHNNY JE BIO SUNCE

TEKST: ROKO RUKAVINA,

Povod ovog intervjua je autobiografska knjiga *Sve bio je ritam, bubnjara i pjevača grupa Azri, Vještice, Naturalna mistika i Šo!Mazgoon*

CENER: Je li vas glazba oduvijek privlačila?

LEINER: Glazba me privlačila od malena. Moja majka je imala gramofon na kojemu smo slušali tadašnje hitove. Često sam odlazio na koncerte. Tamo sam gleda bubnjare koji kao čarobnjaci drže sve konce u rukama i odlučio postat bubnjar. Mislio sam da je bubanj najlakši za svirati, ali sam se prevario.

CENER: Što ste slušali kao mladi?

LEINER: U ranim sedamdesetima slušali smo rock, progresivni rock, folk balade, a pošto sam Međimurec, od malena sam bio potkovan tradicionalnom međimurskom glazbom, a na mene je utjecala i angloamerička glazba.

CENER: Možete li nam kratko ispričati svoj prvi susret s Johnnyjem?

LEINER: Prvi put sam ga vidil s grupom Azra na svirci u varaždinskoj gimnaziji. Nakon godinu dana došlo je do promijene sastava benda i Johnny je trebao nove glazbenike. To su bile kasne sedamdesete, punk rock se tada zahuktao u Engleskoj. Ja sam tada živio u Sigetu, a on u Trnskom i tak smo se družili. Do mene je došao glas da on traži bubnjara i odlučio sam mu se javiti. Našli smo se na okretištu Čnomerec i otišli do Srđana Sachera koji je tada bio basist. Počeli smo svirati i već smo pri prvom susretu uvježbali 16 novih pjesama. Johnnyju se toliko žurilo i imao je toliko glazbe u glavi da nije mogao čekati. Već smo nakon prvog susreta bili bend. Zvali smo se Sindikat.

TREĆA LINIJA

CENER: Možete li se sjetiti prvih svirki i koncerata?

LEINER: U to vrijeme je u Studenskom centru bila Treća linija. Tamo se svaki petak nalazilo društvo i svirali su razni bendovi. Kad je bend koji je tu večer bio angažiran završio, Johnny bi se popeo na binu, pozvao mene i mi bi nenajavljeno odsvirali par pjesama. To se pretvorilo u tradiciju i svi su čekali Azru nakon glavne grupe. Kad smo trebali imati svoj prvi koncert u Studenskom centru, ljudi su se već popodne počeli skupljati da kupe karte. To je eskaliralo do toga da su razbili staklo blagajne i do navečer više nije bilo karata. I tako je sve krenulo. Poslije toga su slijedili Lap i Kulušić.

CENER: Kako su Johnny i Azra utjecali na vas?

LEINER: Meni se čitavi svijet okrenuo kad sam upoznao Johnnyja, ostavio sam Višu grafičku školu gdje sam studirao na Odsjeku dizajna. Upisao sam Likovnu akademiju samo zato da bismo mogli ići na turneju, da odgodim vojsku. Općenito, sve se počelo vrtjeti oko Azre, to je poseban svijet: sex, drugs and rock&roll. To se živjelo! Tulumarilo se, zajedno smo jeli, spavali, vodili ljubav. Postao sam rock zvijezda i to je dovoljan razlog da čovjek sebi nešto umisli i da počne živjeti nekim drugim životom. Evo, desila mi se ta Azra i taj Johnny i od tad se nisam oporavio.

TOTALNO DRUKČIJI

CENER: Jednom ste bili dio najvećeg benda Jugoslavije obožavanog sa svih strana i onda je došlo zatišje. Kakav je to osjećaj, kako čovjek to preživi? Možete li reći da ste ikada nadišli to vrijeme?

LEINER: Ma kakvi! Johnny je jedan u životu, kome se Johnny dogodi teško će ga preboljeti. Jer on je bio eruptivna snaga, on je bio sunce, a mi smo se svi vrtjeli oko planeti oko njega. Kad je on postao mračan i negativan i mi smo počeli osjećati posljedice. Par puta u životu, kad bi našao novi bend kao što su Vještice ili Naturalna mistika i kad bi radio novu muziku, Azra je bila zaboravljena, ali ona se vraćala ciklički kao što se planeti vraćaju u orbitu. Nikako se nisam mogao odvojiti od tog sunca, a to sunce je, na žalost, postalo crna rupa.

CENER: Otkud ideja i ime bendu Vještice?

LEINER: Srđan Sacher je bio siva eminencija tog benda, to je taj basist iz prve Azre. Nakon nespretnog i nesretnog rastanka, meni je bio potreban novi bend da se oporavim i da preži-

DOBRI STARI NOVI VAL

Bubnjar i pjevač Boris Leiner predstavio je svoju autobiografiju Sve bio je ritam 25.6. 2020. na kojemu smo i mi bili.

Jedna od najvažnijih osoba novog vala, glazbenog pravca s početka 80-ih, bubnjar i pjevač, a po obrazovanju akademski kipar, objavio je autobiografiju Sve bio je ritam. Sve počinje 1978. kada Boris, tadašnji student grafičkog dizajna, odlučuje pristupiti Azri, koju vodi Branimir Štulić. Azra ubrzo doživljava ogromnu slavu i uspjeh, a Borisov život credo ubrzo postaje sex, drugs and rock&roll. Azra je Borisa definirala, ali život na vrhuncu ostavlja svoje posljedice. Nakon ne tako laganog raspada Azre, Boris je u potrazi za nečim novim i unikatnim. Povezuje se sa Srđanom Sacherom, basistom i kompozitorom grupe Haustor s kojim počinje eksperimentirati. Pridružuje im se i Mladen Juričić, zvani Max, te nakon godine dana pokusa u Borisovoj garaži osnivaju Vještice, bend totalno drukčijih od drugih. Leiner zaboravlja na Azru i ponovno pronalazi sebe. Boris Leiner je danas vrlo cijenjen kipar i slikar velikog talenta. Knjiga Sve bio je ritam svojom jednostavnošću na najbolji mogući način opisuje Borisov život. Kronološki ga prati opisujući svakakve zgode od Borisovog djetinjstva pa to kraja profesionalne glazbene karijere. Cenzura je minimalna, a zajedno s ilustracijama Davora Schunkea knjiga postaje nešto više od autobiografije. Ako želite iskusiti sex, drugs and rock&rolla Boris će vam otvoriti portal bar na nekoliko dana.

Predstavljanje knjige Sve bio je ritam u Vintage industrial baru

vim i onda bi često išao Sacheru. On je radio neke svoje čudne pjesme s drugačijim ritmom, dok sam ja u Azri svirao sve na četiri četvrtine, takozvani kockasti rock&roll. On mi je otvorio vrata u poliritmiju. Tako smo se mi počeli igrati u mojoj garaži. Pridružio nam se i Max Juričić pa smo nakon godinu dana eksperimentiranja odlučili skrojiti Vještice. A ime smo dobili tako što smo htjeli biti nešto ritualno, a već su postojali Đavoli. Kako smo imali duge kose netko je rekao: "Gle, izgledate ko vještice!" I tako je ostalo. Na kraju, Vještice su postale nešto jedinstveno, bili smo totalno drukčiji od drugih.

DVA PISMA I TRI KNJIGE

CENER: Kako je došlo do ideje o pisanju knjige?

LEINER: Šetali smo jedne zimske večeri Gornjim gradom Jasminka i ja. Ja sam joj počeo pričati o zgodama koje će kasnije završiti u knjizi, njoj se to činilo zgodno i životopisno i tu se rodila ideja. No ostala je po strani, trebalo je dvije godine da se realizira. I kad sam sjeo, napisao sam knjigu, može se reći u skoro mjesec dana. To je stvarno fascinantno jer sam u životu napisao dva pisma i pročitao tri knjige.

CENER: Čime se bavite u zadnje vrijeme?

LEINER: Stao sam malo sa svime. Odmaram se još od pisanja prve, makar već imam i ideju za drugu knjigu. Planiram se posvetiti likovnosti i drugim umjetnostima.

AZRA

RAZGOVOR: BOJAN NAVOJEC

DOK UČIŠ, IMAŠ MOGUĆNOSTI

TEKST: TEODORA PAVLOVIĆ, 3.A

FOTO: ROKO RUKAVINA, 3.A

Dobili smo priliku porazgovarati s našim kazališnim filmskim glumcem, dramskim prvakom HNK i dobitnikom mnogobrojnih nagrada Bojanom Navojcem o umjetnosti za vrijeme pandemije te njegovim stavovima.

CENER: Hvala vam da ste se odazvali na naš poziv i pristali na intervju.

NAVOJEC: Gledam da što manje zagađujem javni prostor sa svojom prisutnošću i to je razlog zašto malo rjeđe dajem intervju, odnosno ih dajem isključivo u momentima kada imam nešto drugo za reći od onoga što sam rekao prošli put. Vi ste jedni jedini kojima sam se odazvao da govorim o trenutnoj situaciji s virusom što možete potvrditi na internetu. Zašto? Zato što smatram da ovo radite jer to volite raditi.

GLUMA JE U REAGIRANJU

CENER: Vi ste odigrali 80 uloga, prilikom razgovora s Ivom Gregurevićem on je istaknuo da nakon svake svoje uloge zaboravi što je odglumio, da to odradi i više ne misli o tome. Kako vi doživljavate vaše uloge, mislite li o njima, postanu li dio vašeg životnog puta?

NAVOJEC: Kako koja. Evo na primjer uzeti ćemo Shakespearea ili bilo koju ulogu jer nema veće ili manje, već većih ili manjih glumaca i glumica. Uopće ne ulazimo u to, evo recimo imaš mogućnost da recimo prosječno dva mjeseca provedeš s nekim Shakespeareovim djelom, imaš mogućnost da se baviš sa Biti ili ne biti ili Romeo i Julija, što je ljubav. Mi smo to uzeli kao simbol

tragične ljubavi, ali mislim da se tu radi o nečem drugom, o zaljubljenosti. Za mene je puno tragičnije to što je okolina, te dvije familije su se stavile u poziciju da su iznad ljubavi. To je tragedija socijalnog okvira i po meni je analizirajući to, najtragičniji trenutak što posljedično dovodi do toga da si ti mladi ljubavnici oduzmu život. Tu je najveća tragedija, da se netko uopće usuđuje staviti iznad ljubavi. Gluma je zapravo u reagiranju, ona nije sama po sebi akcija, ona je reakcija. Ako ti ili kolega do tebe govori: „Biti ili ne biti?“, postavlja to hamletovsko pitanje, a ako si ga ti sam ne postaviš mislim da tratiš vrijeme. Možeš biti jako vješt glumac da te ne promijeni, pritom ne mislim na slabosti, ili taštine, već mi je teško shvatiti kolege koji rade nešto a da ih to pritom ne mijenja te da ne koriste priliku da o tome razmišljaju. Na tragu toga je moj odgovor da je u određenim fazama, određene uloge su me više okupirale i zahvalan sam na prilika-ma gdje sam mogao proći kroz neka stanja i razmišljanja.

BLIZU ČEHOVA

CENER: U našem srednjoškolskom korpusu imamo Čehova, a vi ste imali priliku utjeloviti Ivanova, pa možete li nam reći kako ste se osjećali u susretu s tim Čehovljevim tekstom i općenito s tim svijetom? Je li to jedan specifičan svijet?

NAVOJEC: Pa je. Ja sam zahvalan na svakoj prilici da mogu biti u blizini Čehova, odnosno njegovih djela. Konkretno, Ivanov je zapravo puno interesantniji ljudima koji čitaju, koji prilaze tekstu da ga malo više analiziraju, redateljima, a glumci ga vole zato što je to jedna glasovita uloga. Prije dvije i pol godine, gospodin Nekrošius s kojim sam imao sreću raditi, što ne znači ugodu. Da se razumijemo kazalište nije wellness centar i to prosuđivanje je li mi nešto bilo ugodno raditi ili ne, jednostavno je bilo jako zahtjevno. Prvo sam dva i pol mjeseca sam po ne znam koliko sati dnevno bio za tekstom jer sam na prvoj probi morao znati cijeli tekst napamet. Moj Ivanov je krenuo kako je trebao krenuti, a to je u samoći sa tekstom, dizanje u pet ujutro pa do devet, pa odlaženje na probu, čitanje teksta između proba. Redatelj je moskovski đak, u Moskvi je završio režiju. Pod pauzom premijere mi je došao i rekao da se stvar otima kontroli, ja sam ga pitao zašto, a on je odgovorio da sam na dva nedogovorena mjesta obrisao znoj sa čela. Zamolio me da prestanem toliko lamataći rukama, to lamatanje znači da sam na ta dva nedogovorena mjesta obrisao znoj sa čela, jer ima osjećaj da ne gleda Ivanova u Zagrebu nego negdje u Palermu jer mu je to malo pretalijanski što ja izvodim s rukama. U jednom intervjuu sam istaknuo da sebi ne želim baš puno takvih uloga, da me iscrpljuju.

BUDUĆNOST KAZALIŠTA

CENER: U ožujku prošle godine HNK je zatvorio svoja vrata, pa je par dana kasnije pokrenuta digitalna platforma gdje su predstave zagrebačkog HNK pregledane više od 470 tisuća puta, uključujući i predstavu *Ciganin al'* najljepši u kojoj ste imali priliku odigrati ulogu starješine. Kakav je vaš dojam o projektu i smatrate li da će digitalizacija zamijeniti dobre, stare kazališne daske? Osjećate li se ugroženo?

NAVOJEC: Ne osjećam se ugroženo. Digitalizacija će sigurno donijeti mogućnost i već donosi mogućnost nekih novih formi. Dapače, zašto ne, ovo je isto jedna vrsta kazališta. Znači, potrebno je dvoje, jedan na sceni i jedan u publici. To nužno ne mora biti u kazalištu, to može biti ispred škole. Sve je to kazalište... Jedan gledatelj i jedan izvođač u nekom jedinstvenom prostoru, to je najpresudniji faktor za kazalište, upravo taj susret živih ljudi u isto vrijeme i na istom mjestu. Da ne postoji ta vrsta vrijednosti, kazalište ni odavno pojavom filma, televizije i interneta izumrlo. Na ovakav način prenositi samo predstave koje su bile snimljene kao neka vrsta dokumenta i stavljene na neku platformu bez razmišljanja da će to netko gledati iz svog doma. Drago mi je za sve one kojima je drago, da se razumijemo ja to smatram jednom vrstom kulturocida, a kamo li da bi se time hvalio. Ako radiš nešto za platformu na internetu onda to radi za to, ali nemoj hakirati predstavu da bi imao neki dokument i onda to stavljati na neke druge platforme bez uvažavanja teme i medija. Kazalište će i dalje raditi, da će promijeniti formu u budućnosti, zašto ne. Jednostavno se ne bojim za kazalište, držim fige novim medijima. Kazalište je preživjelo dosta toga i preživjeti će i pojavu novih forma i platforma.

IZ GLUMAČKOG PUBERTETA

CENER: Možemo li očekivati kakav film ili kazališnu predstavu s vama kao protagonistom u budućnosti?

NAVOJEC: Da, apsolutno. Ja sam sada više zabavljen sa svojim malim projektima, ali sada bih trebao početi raditi u HNK-u ako sam dobro informiran, idući tjedan, ali prije pet dana je bila premijera jedne predstave. Korona je došla u jednom trenutku kada sam ja zapravo osjećao da sam na pragu neke nove etape u svom umjetničkom radu i da se sa jednom etapom sa serijom Nestali, sa filmom Srđana Dragojevića, Nebesa i predstavom O idiotu

, to je taman bilo mjesec dana prije nego što je korona krenula, opraštam od glumačkog puberteta i ulazim u zrelije glumačke godine stjecajem okolnosti i interesa. Planirao sam uzeti malo vremena sam za sebe i obaviti inventuru sam sa sobom, posložiti neke stvari. Možemo li me očekivati kao protagonista nekog filma ili predstave? Mislim da me možete očekivati, ali i ja se očekujem.

RAD I POSTOJANJE

CENER: Što mislite, što se i koliko promijenilo što se tiče publike i posjećenosti predstavama s početka vaše karijere i sada?

NAVOJEC: Sigurno se promijenilo, ali ja sam imao različitih faza. Na akademiji sam maštao da zaigram na sceni koja je najveća. Međutim, moja kao i vaša vrijednost nije samo u našem radu nego i u našem postojanju. Ako uspijemo svojim postojanjem na nekog utjecati da raste, širi se, to je odlično, a ako ne, bilo bi dobro da ga barem ne sputavamo. Statistika je dosta sugestivna i dosta ovisi o statističaru, a mi smo konzumenti. Brojke nisu ništa egzaktno. Nekada imaš mogućnost imati jednu osobu, nekad 750 na predstavi. Često točno znaš u publici tko je čija supruga i da joj je muž učinio uslugu tako što će preživjeti će tih dva i pol sata predstave da nju usreći, što ne znači da je zainteresiran i možda će ju cijelu prespavati. Statistički smo imali dva gledatelja, a iskustveno jednog. Nema veze sa životom.

ČEKANJE NA KIŠI

NAVOJEC: Ja sam se planirao povući što se tiče glumačke aktivnosti. Imao sam odgođene tri serije, dva filma ili će se snimati ili neće. To me je naučilo da nema garancije. Oni koji misle da je naša vrijednost samo u našoj biografiji ili nagradama koje smo dobili, mislim da je to veliki problem. Jedna od mojih najljepših iskustava su bila na -11 u tvornici gdje smo radili Adama i Evu od Krleže. Bilo nas je troje na sceni, u publici njih četvero. Franjo Dijak i ja smo bili na par metara razdaljine i nama se dah spajao, a na par metara publika je cvokotala. Imam iskustvo gdje dođe pet tisuća ljudi. S pokojnim Tomažom Pandurom koji je bio velika zvijezda u Kolumbiji bili smo na festivalu gdje smo 45 minuta imali poklik. Neke predstave traju toliko. Nisam znao više da budem na sceni ili da se maknem. Ivanova smo igrali u Sankt Petersburgu, gdje je od dvije i pol tisuće ljudi u gledalištu, tisuću sigurno znalo tu dramu koliko i ja, napamet. Poslije predstave smo ostali podružiti se malo s kolegama ispred autobusa, padala je kiša, već je bilo negdje oko pola 12 navečer i išli smo prema hotelu. Kada smo ulazili u autobus, dvije starije gospođe od nekih oko 80 godina su čekale dva sata na kiši da me dočekaju kako bi im se potpisao na programsku knjižicu. Ja sam ih zagrlio, zahvalio sam im se i znam da je to njima puno značilo, isto tako i meni. Puno više nego što će netko o meni na nekom mediju reći, jer ovo je neka prosudba, a ono doživljaj.

ILI JE ILI NIJE

CENER: Što je za vas veći izazov, glumiti u kazalištu ili na filmu?

NAVOJEC: Davno prije, 6-7 godina imao sam na predavanju tezu da je gluma je ili nije, ne postoji kazališna, filmska, televizijska ili radio, nego postoje mediji. Ti kao izvođač si svjestan u kojem mediju i kojim sredstvima se izražavaš. Dosta često mi se izmjenjuje rad na kazalištu i rad na filmu. Kada se zasitim biti u kazalištu, dođem na film. Bilo je i slučajeva kada sam odbijao serije ili filmove koje mi nije bilo interesantno raditi. Iako moram napomenuti da sve ovisi o suradnicima. Kada me pitaju koja mi je uloga najbolja, pa ona koju sad radim, u ovom momentu. Shvatio sam da je najveća odgovornost za samu cjelinu na redatelju, ali imam i ja pravo na samoprocjenu. Mi smo birani, ali možemo odlučivati u smislu da kažemo da ili ne. Ako smo u angažmanu onda imamo određenu

radnu obavezu da napravimo ono za što smo angažirani. Dok god imaš interes da nešto učiš, da u nečemu rasteš, dok god ne misliš da si sve savladao imaš mnogobrojne mogućnosti, a uz to dolaze nove generacije od kojih učiš.

IMPRESIVNI NIZ

CENER: S kojim redateljem najviše volite surađivati?

NAVOJEC: Velika mi je želja još od srednje škole bila surađivati s beogradskim režiserom Srđanom Dragojevićem. Taman je 90-ih godina počeo s radom, a neki od najpoznatijih njegovih filmova su : Mi nismo anđeli, Lepa sela lepo gore, Rane. Do sada sam već četiri filma radio s njim. S Antonijem Nuićem sam upisao Akademiju, bio sam mu i asistent na par godina te smo imali priliku zajedno rasti. Film Mali u njegovoj režiji je bio u utrci za Oskara 2020. kao najbolji međunarodni igrani film. Ivanova raditi sa gospodinom Nekrošiusom, to je bilo posebno iskustvo bez obzira što to ne bih nikada više ponovio, potom s Tomažom Pandurom sam jako uživao raditi Rat i mir. U Sloveniji se nalaze meni dva jako draga redatelja s kojima sam radio i s kojima sam dosta vremena proveo na radionicama, a to su Jernej Lorenci i Tomi Janežić. S Frankom Perković sam radio Trebalo bi prošetati psa i Spašeni. Zapravo ima puno redatelja s kojima mi je bilo lijepo surađivati... Svakako, nema tu garancije. S nekim redateljem možete biti u pristojnim odnosima, ali zapravo ne napraviti nešto što vas ispunjava. S druge strane, s nekim niste baš u najvećoj ljubavi, ali ste napravili nešto značajno. Ista stvar je i s kolegama, oni su jako bitni u cijelom procesu jer redatelj izrežira i ode, a ti ostaneš s kolegom. Naposljetku, nema niti jednog redatelja s kojim ne bih ponovio suradnju.

GLUMA KAO LJUBAV IZ DJETINJSTVA

CENER: Vaš brat, Goran je pet i pol godina stariji i prije se upustio u glumačke vode. Jeste li vi oduvijek htjeli biti glumac i koliko je vaš brat utjecao na vaš izbor karijere?

NAVOJEC: Svakako je utjecao. Došao sam na prijemni ispit na Akademiju, da on nije napravio taj korak, nisam siguran bi li ga ja napravio. Iako je taj razlog zapravo veoma površan. Zapravo sam vidio kako se oni super bavljaju, organiziraju tulum i kako mi brata vole cure. Potreba za glumom se kod mene pojavila negdje od pete godine, pa šesta i sedma. Kada bih bio sam često bih zamišljao da me snima kamera i recimo pada

snijeg, a ja hodam, pa bih to povezao s Rusijom i medvjedi-ma. Pomalo bih kombinirao svoju maštu. Moj super ego je bio u obliku kamere. Nisam znao da se mijenjaju objektivni, već sam mislio da se kamera samo približava i udaljava. Međutim, bio sam svjestan da bi kamera trebala biti bliže ako snima samo lice, a dalje ako snima cijelo tijelo. Igrom slučaja sam glumio, a ne zato što je nastavnica mislila da sam glumstven. To su bili moji glumački počeci, ali sam veću strast imao prema literarnoj sekciji i pisanju. Dosta dugo me ta neka ideja držala. Kako sam ljubitelj zalagajčića, maštao sam i o vlastitom restoranu. Sada završavam prvi, kratki igrani film koji sam režirao, pa neke stvari vezane uz likovnost. Imam razne porive i sklonosti koje me zanimaju.

VELIKA ODGOVORNOST

CENER: Imate li za kraj neku poruku za nas mlade ili neku završnu misao?

NAVOJEC: Nemojte zaboraviti kojom ste strašću i motivima vođeni u novinarstvu i probajte to uvijek imati na umu, jer ipak je novinarstvo na većoj kušnji od kazališta. Također je riječ o velikoj odgovornosti te nije istina da je izumrlo i da nema nezavisnog novinarstva. Istina je da su se u zadnje vrijeme mediji i novinarstvo posvađali, a na vama je da ispravite tu nepravdu i da ih pomirite.

CENER: Korona je promijenila naš privatni i profesionalni život. Kako se odrazila na vas i vašu profesiju?

NAVOJEC: Kako u cijelom svijetu i svim našim životima, (od vr-tića ,škola ,gotovo svih profesija pa sve do domova za umirov-ljenike), tako se jako puno toga promijenilo i u našoj profesiji.

Rad u novim uvjetima donio je puno izazova u svakom smislu . Suština našeg posla je ne promjenjena, ali svi mi (i izvođači i svi sektori koji čine jedno kazalište) svi mi smo promjenjeni. Isto tako je i sa filmom ili tv produkcijom. Istu sudbinu djelimo i sa gledateljima .

Cener: Očekujete li da će proljeće donijeti bolje dane za kazalište, glazbu i kulturu općenito?

NAVOJEC: Duboko i skreno se nadam da će nam proljeće don-jeti buđenje iz ovog ružnog sna i noćne more. Osim lastavic-ma nadamo se svi i svemu onome što smo prije godinu dana smatrali normalnim ili uzimali

NEMOGUĆA VARIJANTA I DRUGE PRIČE

TEKST: SOFIJA GRGURIĆ, 3.A

Tridest i sedam kratkih priča u tvrdom uvezu, s pogovorom Dubravke Zime

2014. godine imali smo priliku upoznati svestaranog umjetnika Stanislava Habjana (1957) povodom obilježavanja manifestacije Mjeseca hrvatske knjige. Tom su prilikom učenici Desete gimnazije posjetili Habjanovu izložbu u galeriji Prozori, izložbenom prostoru knjižnice S. S. Kranjčević, a tadašnjim noinarima Cenera Habjan je dao intervju u kojem je učenicima prenio što je za njega knjiga, koje pisce voli čitati, koji su ga pisci nadahnuli da ih navede kao koautore svoje izložbe jer „pravi posvećeni pisci prenose poruke koje nisu samo njihove.“ (Stanislav Habjan). Kao vrstan dizajner, za taj nam je broj osmislio i dizajnirao naslovnice.

Osim što je dizajner, on je i performer, pisac, likovnjak, multimedijalni stvaratelj. Dvadeset godina bio je dijelom autorskog dvojca Greiner & Kropilak, pri čemu se on krije iza pseudonima Kropilak, izvedenog iz prezimena tada poznatog češkog košarkaša. Kritičar Marko Golub ustvrdio je da je Habjanova kreativna praksa teško jednoznačno određiva te da „obuhvaća sve od mail arta, preko grafičkog oblikovanja, priča i poezije, do performansa i, u novije vrijeme, glazbe“. Povod prisjećanja na dane druženja sa Stanislavom je rezidencije njegove kultne zbirke Nemoguća varijanta i druge priče. Nedavno je izdao i zbirku pjesama Košulja na cvjetove i pjesme na struju.

TEKSTOVI NA KLAPNAMA KAŽU OVAKO:

Ukratko, vrijeme koje je proteklo od Nemoguća varijante do Nemoguća varijante i drugih priča ama baš ništa nije oduzelo ljekovitost osjetilnosti prve knjige, koju su nove priče i nove okolnosti objavljivanja čak i nagla- site. U pandemijskoj, tjeskobnoj godini — u kojoj se Habjan u stvaralačkom smislu doima produktivnijim i otvorenijim nego ikada ranije, s dvije izložbe i čak dvije nove knjige (Košulja na cvjetove i pjesme na struju i Vrijeme & mi: PostApoc dijalozi), dodajući i glazbu među svoje umjetničke interese u vidu glazbeno-multimedijalnog projekta Car je gol — ovu knjigu možemo čitati i kao uputu za postupanje u slučaju katastrofe, kao razigranu, utješnu književnu avanturu s (ne)izvjesnim ishodom, kao poetsku, raskošno imagi- nativnu protutežu zahtjevnim vremenima. Za ovaj je trenutak, trideset pet godina nakon prve objave, i trebalo biti spreman: Habjanova proza lakog sna, čelična srca, visokoga kvocijenta i širokog spektra nesputanih asoci- jacija, nužno je potrebna novim generacijama čitatelja.

— Dubravka Zima, iz pogovora, 2020.

Svojim književnim senzibilitetom i radom — premda dobrim dijelom skrivenim iza heteronima i kolektivnog djelovanja — Stanislav Habjan ostvario je nezamjenjivu dionicu lirske, meditativne, autorefleksivne i performativno stimulativne literature. Miješajući discipline i žanrove, preplićući faktičke i fiktivne slojeve, ispitujući granice poetičkih i estetskih opredjeljenja, s uračunatom podsmješljivošću i elastič- tetom, gipkošću ispisivanja zauzeo je u novijoj hrvatskoj prozi vrlo apartno mjesto. Njegovu bismo poziciju mogli odrediti kategorijama interdisciplinarnosti, kon- ceptualnosti, metaliterarnosti, premda je u svojoj neposrednosti izraza i lakoći kombinatorike oslobođen svake teorijske pretencioznosti.

— Tonko Maroević, iz recenzije, 2019.

OD ŠRI LANKE DO CRNO-BIJELOG SVIJETA

„GLUMA JE PAŽLJIVO TESANJE, A GLAZBA JE INSTIKTIVNA“

TEKST: IVOR BAŠIĆ, 3.A

Razgovarali smo s Filipom Riđičkim povodom četvrte sezone vrlo uspješne serije Crno – bijeli svijet koja nostalgично govori o životu na ovim prostorima 80-ih i 90-ih godina prošlog stoljeća. Naši roditelji se, gledajući seriju, prisjećaju svoje mladosti dok se mi mladi upoznajemo s tim mitskim vremenom u koje su nastajali hitovi koje i mi slušamo.

Naš urednik Roko Rukavina sudjelovao je kao statist na snimanju serije ove sezone.

CENER: U glumačke vode ušao si već prije 15 godina sa serijom Zabranjena ljubav (imao si dakle 17). Kako je sve to krenulo?

- Tata je poznavao ženu koja je vodila casting i tražila klinge koje se bave glumom, a ja sam tada išao u ZKM u koji me majka upisala ne znajući što bi jadna sa mnom hiperaktivnim. To je jedna od rijekih stvari gdje sam nastavio ići svojom voljom. Došao sam na taj casting sa ne toliko velikim očekivanjima, kao mladi buntovnik poderanih traperica. Iz nekog nepoznatog razloga ta mi je audicija ostala urezana u pamćenje i promijenila mi život u potpunosti. Da se mogu vratiti ponovno bih prihvatio tu ulogu jer me usmjerila dalje. Da nije bilo toga najvjerojatnije ne bih kasnije upisao akademiju dramskih umjetnosti, a vjerojatno niti išta drugo radio nakon toga.

SVIJET JE OGROMAN

- Zabranjena ljubav je zapravo dosta kul, solidna „trash“ sapunica na koju sam jako ponosan i mislim da nikada nisam bio opušteniji na setu koliko tamo. Jer kad znaš da je „trash“ nema nikakvih pretenzija, i stvori se kontra-efekt da u toj opuštenosti izgledaš toliko prirodno i stvoriš od toga neku novu razinu. I evo, dan danas postoji ona grupa „Forbidden love daily“, gdje prave kultne klipove iz toga. Ušla je u anale hrvatskog stvaralaštva i postala dio kulturnog izričaja, na što sam stvarno jako ponosan.

CENER: Neko vrijeme si se školovao i živio u Šri Lanki? Jesi li upio nešto južnoazijske kulture i kako se to odrazilo na tebi?

- Mislim da apsolutno svi trebaju ići živjeti negdje drugdje dok su mladi. Shvatio sam koliko je svijet velik (ne kažem da sam veliki svjetski putnik, samo kažem da je dovoljno barem par mjeseci živjeti makar u Sloveniji, samo je bitno da si negdje drugdje), kad skužiš koliko je svijet ogroman i da se ne svodi samo na tebe i na nee tvoje brije, možeš opušteno šetati tim istim svijetom znajući da si jako malen.

STVARI SE MOGU PROMIJENITI

- Ta pozicija malenog čovjeka je izrazito zahvalna za sve što radiš, ako se držiš onog kulturnog „Čovječe, ne hodaj malen pod zvijezdama.“ Treba biti i malen i velik čovjek. Malen u toj mjeri da si svjestan da si samo komadić mora, ali svjestan da možeš napraviti velike valove. A to ne možeš skužiti ako si stalno začahuren na istome mjestu.

CENER: 2015. na našim se ekranima počela emitirati svi- ma dobro poznata serija „Crno-bijeli svijet“, koja uspijeva barem donekle prikazati Hrvatsku u osamdesetima i tadašnjoj Jugoslaviji, gdje glumiš „Kipu“, mladog studenta novinarstva koji se suočava s vojnim rokom i mnogim drugim problemima koje nosi život 80-ih. Kakav je bio osjećaj ući u tu ulogu i bi li mogao išta naučiti od Kipe?

- Ne bih rekao da sam nešto naučio. Mislim vjerojatno jesam, ali ne svjesno, o tome bih trebao promisliti. Meni je fascinantno što je to isti grad. Nije Narnia, nije neki tamo grad iza granica, nego grad u kojem živimo. Nevjerojatno je koliko se u 20, 30 godina stvari mogu promijeniti. Okej, rat je bio veliki faktor toga, ali pričamo o drugoj kulturi, drugoj državi, drugoj valuti. Ful je zanimljivo promatrati te razlike Zagreba tada i Zagreba danas.

SLIJEPO VESELJE

CENER: Dijete si ratnoga doba. Kako je to utjecalo na tebe?

- Ne sjećam se gotovo ničega, osim kad me stari nekim blagim, misterioznim osmijehom vodio za ruku u sklonište. U tom trenutku nisam shvatio što se događa i roditelji su se dobro pobrinuli da ne upadnemo u tu ratnu atmosferu. Sreća je da smo si mogli priuštiti to slijepo veselje djetinjstva jer netko u Slavoniji, Zagorju, Bosni, Splitu Dubrovniku to nije mogao. Tamo su bombe redovito padale, a kod nas osim onih zvončića nismo ništa drugo čuli. Sjećam se samo uz- buna, ali se ne sjećam da nam je to mijenjalo živote.

CENER: Što bi od zaboravljenog iz toga vremena volio vratiti danas? Misliš li da su nekada klinci bili bolji?

Pitao sam starog koja je glavna razlika, na što mi je odgovorio: „Sine, tada je postojala nada, a sada nemamo ni nju.“ Zvuči dosta depresivno, ali to je kako on gleda na svijet. Smatram da je veliki faktor koji je utjecao na to Internet i prevelika povezanost sa svime. Kad nemaš, onda stvaraš, a kad imaš, postaješ zatupljen. Odličan primjer je muzika. Danas jednim klikom na mobitel imaš dostupnu svu glazbu svijeta i zato ju manje cijeniš. Prije se ekipa nalazila kod one jedne osobe koja je jedina imala neki album i šutili su dva sata samo slušajući i razmišljajući o tome što čuju. Zato stvari danas gube na vrijednosti, previše su dostupne. Zato su nam i odnosi s ljudima takvi kakvi jesu jer previše znamo edni o drugima. Evo sada mogu otići na instagram profil neke osobe, pogledati fotografije i odmah znati što ona nosi, gdje izlazi, kakve brije ima, je li pismena, kakvu glazbu sluša, kako izgleda u bade kostimu, pidžami, toaleti...

JEDNOSTAVNIJE VRIJEME

- Vjerojatno su se zato starije generacije lakše zaljubljujale, jer ljudi nisu bili okruženi najzgodnijim ženama svijeta i golim figurama na Intimissimi plakatima, da ne pričam o pornografiji. Zbog toga jednostavno ne možeš gledati osobu istim očima kao nekada, jer je nesvježno rangiraš u svojoj glavi oslanjajući se na ono što si već vidio.

Nije Jugoslavija bila krasna sama po sebi, nego je bilo ljepše to jednostavnije vrijeme koje ti je ostavljalo više toga na maštu i na otkrivanja.

Statiranje na Crno-Bijelom Svijetu- Roko Rukavina

CENER: Seriju su, dakako, popratile mnoge pjesme Novog vala. Koje mjesto one u tvojem srcu zauzimaju? Iako možemo predvidjeti odgovor, s obzirom da radiš kao voditelj na radijskoj postaji Gold FM.

- Vrlo dobro sam poznavao tu muziku i prije. Igrom slučaja, tata je bio osobno vezan za Vještice i Haustor i tu cijelu škvadru, tako da mi Crno- bijeli svijet nije otvorio nikakve nove putove u to područje. Što se te glazbe tiče, jako volim ono „blago“ tih bendova koje nije podleglo mainstreamu. Primjerice, Ulične tuče od Parnog valjka sam prvi put čuo na Gold FM i ta me stvar totalno oduševila.

MUZIKA I ODGOJ

Tako da ima puno dragulja iz prošlosti i ne bi nam škodilo da ih više respektiramo, ali ne smijemo biti ni zatvoreni prema modernim stvarima. Bitno je da je kvalitetno, odnosno da taj netko ima nešto za reći, a to osjetiš nakon pet sekundi slušanja pjesme. Mislim nemam ništa protiv niti slušanja cajki i sličnih stvari koje se danas lako prodaju. Ozbiljno, odi! Slušaj što god hoćeš, ali nemoj stati tu. Ao nemaš apetita za nešto kvalitetnije i neke druge poruke, to je isključivo kulturološki i socijalni problem. Ne radi se muzikom protiv toga, nego odgojem.

CENER: Osim što glumiš, daješ glas u animiranim filmovima i reklamama i radijski si voditelj, uz to imaš i bend (Lika Kolorado) u kojem si frontman i tekstopisac. Po svemu sudeći radiš sve u čemu uživaš i u čemu si dobar. Ot- kuda crpiš ideje?

- Nemam pojma. Znam samo da pišem užasno sporo i alergičan sam na rečenice koje su u tekstu čisto radi popunjavanja praznine. Neću nikada dopustiti da rečenica ne znači ništa. Moj umjetnički guru mi je svojevremeno rekao da je „pisanje glazbe skidanje gaća u javnosti“. Mislim da svi koji se bave glazbom moraju biti goli pred publikom i imati nešto za reći-

svoje, intimno i ne sramiti se. A ja sam sebi dao zadatak pisati baš o onom crnom ispod nokta, želim svima reći da imam problem s time i time, muči me to, i radim ovo i ovo.

IGRA NA SIGURNO

- Ja i dalje uzimam ljude zdravo za gotovo, i dalje ne radim dovoljno na sebi, i dalje imam predrasude kojima podliježe cijeli narod pa tako i ja, i dalje radim stvari kojih se sramim, ali neću se sakriti iza toga, nego ću od toga napraviti pjesmu. I ako se netko pronade u toj pjesmi, znam da sam nešto postigao. Kad pjevam pjesmu na koncertu i vidim da ljudi znaju tekst ireditiraju ga sa mnom i on im nešto znači, to mi je odlično i volio bih s njima pričat o tome. Ne želim pisati o nekim širokim slikama i to će me pokopati jer nikada neću puniti arene, ali to jednostavno nije moj način.

CENER: U jednoj svojoj pjesmi „Sigurno“ uočili smo rečenicu „Igrat ćemo na sigurno draga“. Misliš li doista da se u ljubavi može igrati na sigurno?

- To je igra na sigurno da ne ulažeš. Paše ti nečija pažnja, dodir, afirmacija partnera, ali nećeš uložiti jer ti je potrebno još afirmacije izvana. Igranje na sigurno u ovom smislu govori o tome da nećemo ulaziti u vezu i dati se cijeli u to, nego ćemo biti hladni i raditi sve to da se bolje osjećamo sebi, a ne s nekim.

TISUĆU STVARI

CENER: U jednom si intervjuu rekao kako je gluma za tebe „pažljivo tesanje“, a glazba instiktivna. Dakle, za cjelokupnu ispunjenost jedno bez drugog ne može. Ali ipak, ako moraš birati, bi li ti draže bilo snimiti neku novu ulogu ili objaviti novi album?

- Ako sam egzistencijalno pokriven i jednim i drugim onda bih odabrao glazbu, jer je to nešto moje, a u glumi su tuđi tekstovi, scenariji i vizija. Gluma je utjelovljenje i pažljivo tesanje uloge, obraćanje pozornosti na svaki detalj i rad na tome najbolje što možeš iz respekta prema umjetnosti i publici. U glumu se ulazi s poštovanjem, kao i u svakoj umjetnosti to je 10 % talenta i 90 % rada. Glazba je, mada isto po tom pravilu, instiktivna i u njoj pokazujem sebe i stojim iza toga. I to je lijep osjećaj, glazba je nepristrana, „drito je u bulju“ i prekrasna je po tom pitanju. Kada bi se moglo zaradit od nje u Hrvatskoj bilo bi sjajno, ali ovako radiš još tisuću stvari sa strane jer tako plaćaš rentu.

CENER: Kako izgleda tvoje slobodno vrijeme, ako ga uz silni angažman uopće ima. Jesi li aktivan i u nekim drugim poljima umjetnosti? Crtaš li ili slikaš?

Nikad nisam znao crtati niti slikati i užasno sam tužan zbog toga. A crtati bih htio naučiti jer imam idealnu ideju u glavi za strip koju bih volio realizirati. Možda jednom uspijem.

UPALA PLUĆA

CENER: Čovjek si od bicikla?

Da, obožavam se voziti biciklom i intenzivno sam počeo prije četiri godine. Zbog praktičnosti, ali i zbog toga što se mrzim voziti u javnom prijevozu, nekako se osjećam golem kad uđem unutra. Zbog tog razloga sam nastavio voziti bicikl i po zimi. Prvu zime sam dobio upalu pluća, drugu sam se gadno prehladio, treću sam ponovno dobio upalu pluća i sad zadnju četvrtu nisam ni zakašljao jer sam toliko ojačao imunitet. Na početku sam vozio običan gradski bicikl, sve dok mi jedan prijatelj nije preložio da odemo na jedan kvazimaraton od nekih 10 kilometara i zapeo na putu. Nakon toga sam si priuštio pravi bicikl i sada je sa mnom gdje god pođem.

Matoš ima čast sjediti u društvu s Rokom i Ivorom

KAŽU MI DA SAM STAR, ALI JA IM NE VJERUJEM

TEKST: ROKO RUKAVINA, 3.A
FOTO: TEODORA PAVLOVIĆ 3.A

Znate li tko je autor ove rečenice, kao i Matoša na gornjem gradu i Prizemljenog Sunca u Bogovićevoj? Ako niste znali rječ je o jednom o najzanimljivijih hrvatskih kipara 20. st. koji je volio da prolaznici šaraju po njegovu Suncu

NEZAOBILAZNI PARIZ

Jedan od najvećih hrvatskih kipara 20. stoljeća, Ivan Kožarić, napustio nas je u stotoj godini života. Ivan Kožarić, ili kako su ga prijatelji zvali "Koža", rođen je 10. lipnja u Petrinji. Akademiju likovne umjetnosti u Zagrebu upisuje 1943, a diplomira 1949. Samostalne izložbe počele su od 1955, a četiri godine kasnije odlazi u Pariz gdje boravi kao stipendist Fonda Moša Pijade. U Parizu Kožarić razvija svoj likovni identitet kroz upoznavanje s francuskom i engleskom umjetnošću. Usprkos ponudama i

mogućnosti da ostane u Parizu, Kožarić se vraća u Zagreb te odlučuje da karijeru želi nastaviti u domovini.

UMJETNČKA GRUPA GORGONA

Zajedno sa slikarima Julijom Kniferom, Josipom Vaništarom, arhitektom Miljenkom Horvatom, povjesničarom Dimitrijem Bašičevićem i nekolicinom drugih umjetnika, Kožarić osniva umjetničku grupu Gorgona. Umjetnička grupa nije djelovala manifestno, nego je okupljala umjetnike različitih duhovnih srodnosti. Prizemljeno sunce i Antun Gustav Matoš samo su neka od dijela koja krase naš Zagreb, grad u kojemu je proveo većinu svoga života. Izlagao je na mnogim važnim međunarodnim izložbama, kao što su primjerice Biennale u Veneciji i u Sao Paulu, a njegova djela mogu se naći po muzejima diljem zemlje i svijeta, kao i u privatnim zbirkama. Kako bi se obilježilo više od pedeset godina njegovog rada, 1997. dodijeljena mu je nagrada Vladimir Nazor za životno djelo.

RAZBIJ OKVIRE

Na izložbi u Muzeju suvremene umjetnosti pod naslovom „Preko crte, Atelje Kožarić: radovi na papiru i ostalo“ izveo je permormans koji puno govori o njegovom poimanju života i umjetnosti. Podijelio je slike studentima i rekao im da razbiju okvire. Te je slike povješao po zidovima muzeja pod tematskim naslovom: "Razbij okvire".

POTRAGA ZA KORIJENIMA

Kao što je to ponekad radio s već dovršenim djelima, na sličan spontani način, naknadno intervenira na već ispisanim ili iscrtanim papirima. Iščitavanje i odabir njegovih najranije datiranih zapisa u kontekstu onih koji će nastajati kasnije, idu u prilog još jednoj Kožarićevoj misli 'Ja tvrdim da se čovjek uopće ne razvija, nego traži čovjeka otprije, traži korijene', napominje se u najavi izložbe kojoj je kustos Josip Klaić

ŠETNJA OKO ZEMLJE

TEKST: VANESA JURIĆ, PROF.

Projekt "Šetnja oko Zemlje" organiziraju Školski sportski savez Grada Zagreba i Osnovna škola Petra Preradovića.

U Božićnom izazovu „Šetnja oko Zemlje“ sudjelovalo je 29 osnovnih i srednjih škola Grada Zagreba sa ukupno 1924 učenika te je ukupno prijeđena udaljenost od 46218,37 kilometara.

Cilj je bio stići do kuće Djeda Božićnjaka!

Profesorice Jurić i Besednik uključile su u projekt 50 učenika i učenica naše škole koji su sakupljali kilometre putem aplikacije na mobitelu. Zauzeli smo 13.mjesto i prešli 1469,44 kilometra.

Profesorica Vanesa iz tjelesnog rekla mi je za kros na 3 kilometra još u 11. mjesecu 2020. godine. Pristao sam na utrku koju je trebalo istrčati do početka 12. mjeseca. Uspio sam istrčati 3 kilometra za nešto manje od 11 minuta. S obzirom na to da se bavim sportom još od malena, točnije nogometom, postavio sam si visok cilj i očekivao dobre rezultate unatoč kvalitetnoj konkurenciji. Pri kraju utrke bilo je dosta teško, ali uspio sam i osjećao sam se jako dobro i ponosno.

AUTOR: FRAN JURIĆ 3.C

VIRTUALNI KROS

TEKST: SOFIJA GRGURIĆ 3.A

Zbog epidemije natjecanja se ove godine nisu mogla održavati kao inače, stoga su se sportske aktivnosti „preselile“ u virtualni oblik. Školski sportski savez organizirao je virtualni kros sukladno epidemiološkim mjerama, pazeći na zdravlje sudionika.

Natjecanje se držalo između 20.11 i 3.12.2020.g.

Učenici su trčali 3 km po izboru, u vremenu po izboru koristeći mobilnu aplikaciju.

Neki učenici su nažalost završili u samoizolaciji i nisu sudjelovali.

Ipak smo se skupili i naših 11 učenika i učenika je sudjelovalo, unatoč hladnom vremenu i ostvarili su dobre rezultate, a Fran Jurić iz 3.C razreda je zauzeo visoko 10.mesto.

Ponosni smo na Frana Jurića, Lucijana Avdića, Klaru Senegačnik, Karlu Tudor, Pavela Kružića, Kristijana Prpića, Ivora Bašića, Petru Sivrić, Fani Gelo, Luku Đurovskog i Karla Živolića,

Bravo naši sportaši i sportašice!

UMJETNOST U BANANI

TEKST: MIA VISKOVIĆ, 4.E

Promišljanje o konceptualnoj umjetnosti – je li ona od trajne vrijednosti?

„Čovjek se rađa kao umjetnik, kao što se vodeni konj rađa kao vodeni konj; i možete se učiniti umjetnikom u jednakoj mjeri u kojoj se možete učiniti žirafom.“ i „Čovjek čovjeku daje svoje misli s riječju, a s umjetnošću ljudi jedni drugima predaju osjećaje.“ Umjetnost prati čovjeka od njegovih početaka. Bilo je mnogo toga što čovjek nije poznao tijekom svoje povijesti no umjetnost je u nekom obliku uvijek stajala uz bok čovjeka svakog vremena i pratila ga kroz njegov vijek. I kako je rastao čovjek rasla je i umjetnost.

STOG SIJENA

Freske, mozaici, prizori poput Sikstinske kapele, Michelangelovog Davida, umjetnici poput Berninija, Da Vincija, Rembrandta, Vermeera i mnogih drugih i sav taj ljudski „napredak“ vodili su ka tome da se 2019. nađemo pred ni manje ni više nego bananom selotejptom nalijepljenom na zid koju Maurizio Cattelan proziva umjetnošću i koja se prodaje za 120 000 američkih dolara. Uistinu zanimljiv preokret. Danas se umjetnošću smatra nešto u odnosu na što crteži prosječnog kromanjonca s Hušnjakova brda djeluju uistinu sofisticirano.

Priznati hrvatski kipar Ivan Kožarić u jednom trenutku uz pomoć Komunalnog poduzeća grada Rijeke odlučuje načiniti stog sijena koji zatim „instalira“ kraj riječkog Korza kao „simbol odnosa ruralnog i urbanog, odnosno kao pitanje koliko je urbana Rijeka tolerantna prema neočekivanoj ruralnoj pojavi usred grada.“ Mislim da činjenica da je netko ubrzo nakon „instalacije“ zapalio isti govori sve.

SABLASNI SNJGOVIĆI

Nadalje susrećemo Zdenka Bašića, velikog zaljubljenika u hrvatske narodne priče, mitove i legende koji ispred Muzeja Tropolja u Velikoj Gorici postavlja svoje snjegoviče od stiropora koji su ubrzo uklonjeni jer su „vrijeđali vjerske osjećaje građana“. To su naravno komentirali pojedini političari kao npr. Mirando Mrsić: „Nije normalno da se u Hrvatskoj, 2019. s javnog prostora uklanjaju umjetnička djela pod izlikom da vrijeđaju vjerske osjećaje

građana.“ Dakle, nije normalno da građani nekog grada izraze nezadovoljstvo zbog toga što im u predbožićno vrijeme veselja i topline grad „krase“ snjegovići koji su, kako kaže njihov autor, „malo sablasni jer priče sadržavaju sablasne elemente“, ali je u redu da je on duboko uvrijeđen njihovim neshvaćanjem njegovog alternativnog sablasnog Božića. Pouka priče, tolerancija postoji samo u Rijeci, možda je to do sijena.

UMJETNOST OPLEMENJUJE

Navedena djela bila su povod brojnim raspravama zbog mjesta na kojem su objavljena, vremena u kojem su objavljena, poruka za koje autori tvrde da ona nose itd. Iz konteksta možemo zaključiti da je glavni problem što cilj ovih djela nije oplemeniti ili potaknuti na konstruktivno razmišljanje. Cilj ovih dijela je propagiranje političkih stavova ili čista osobna ekspresija autora što ne bi bio toliki problem da umjetnički dio ne zapada u posljednji plan. Nijedno od navedenih djela za mene nije umjetnost, ali prihvaćam onu staru da je „ljepota u oku promatrača“. Mogu razumjeti da postoje ljudi koji konceptualnu umjetnost smatraju nečim lijepim, no to što je nekome nešto lijepo, ne čini to djelo umjetničkim. Umjetničko djelo je nešto od nepromijenjive vrijednosti, nešto zahtjevno i jedinstveno, nešto što ne može svako, nešto što oplemenjuje.

PROZERPINA I PISOAR

Ako skulpturom smatramo Berninijevu Otmicu Prozerpine, možemo li skulpturom smatrati i Duchampov pisoar? Ako glazbom smatramo Beethovenovu 5. simfoniju možemo li glazbom smatrati lupanje lonaca i poklopaca? Možda sam ja samo priprosta i nisam dosegla daleke mi sfere visoke umjetnosti pa ne mogu dokučiti poniranje smisla u besmisao i moje su oči slijepe za beskrajnu genijalnost konceptualnih djela - u tom slučaju se od srca ispričavam. Ali za mene je prezentiranje banane nalijepljene na zid i sličnih poduhvata kao umjetnosti čisto vrijeđanje inteligencije. Ponavljam, možda je stvar u mojoj ograničenosti, a možda je samo do toga da „svaka budala ima svoje veselje“.

E, TAD BIH STVARNO BILA SLOBODNA!

TEKST: SOFIJA GRGURIĆ 3.A

Odmalena sam učena da nikad ne treba odustati. Govorili su mi da me ništa, osim mene same, ne može spriječiti da postignem što želim i sama sebi sam jedina prepreka. Priznajem, bila sam mala i naivna pa sam im tada vjerovala, jer ipak stariji su pa znaju.

LAŽI

Ah, laži, laži! Godine nemaju veze sa znanjem o osjećajima. U stvari što si stariji to si gori jer život te promijeni i natjerate da potiskuješ osjećaje u sebi i prešutiš ih milijun puta. Ali, što ćeš? Takvo je vrijeme došlo. U ovo doba više nije normalno da dečki i muškarci budu džentlmeni ili da djevojke i žene paze na svoje ponašanje iz straha od osuđivanja...Ipak sva vremena mijenjaju ljudi, nije se vrijeme samo promijenilo. Ljudi mijenjaju vrijeme, a vrijeme mijenja ljude.

Kažu da se svi rađamo slobodni, ali ne vjerujem ja u to. Sloboda je mogućnost izbora, a ja, kao i svi drugi, u stvari nisam imala izbora hoću li se roditi ili ne. Također neki kažu da je smrt sloboda, ipak ne mogu se ne pitati: „Je li?“ Istina, oslobođimo se bremena života, ali postajemo zarobljenicima smrti. Nije naš izbor jer, opet, nemamo slobodu. Ne mogu se odlučiti u kojem li je kavezu gore. Život je sam po sebi težak i često grozan, ali ipak kada umremo, ako smo za života bili samo prosječni i nismo se ni po čemu u svijetu istaknuli, pamtit će nas samo naše bliske osobe, a kada i oni umru, mi ćemo otići u potpuni zaborav, u potpunosti ćemo potonuti i dubinu smrti iz koje izlaza nema.

IRONIJA

Haha, ironije li, slobodni smo okovani u kavezima! Naravno, kad bismo zanemarili činjenicu da ni pri rođenju ni u smrti nismo slobodni, mogli bismo eventualno govoiti o 'slobodi' života. U redu, dakle, rodili smo se i odrastamo. Do otprilike četvrtne godine života nismo slobodni jer u potpunosti ovisimo o roditeljima ili skrbnicima. Nakon što to razdoblje djetinjstva prođe i mi smo u stanju činiti neke aktivnosti (što tađer nije sloboda jer još nismo u mogućnosti činiti sve aktivnosti) postajemo zarobljenicima pravila, roditeljskih, kasnije vrćičkih pa onda i školskih. Dodajmo još samo kako smo pod milosti i nemilosti želja roditelja do 18. godine i mislimo si: „Kad napunim 18, bit ću slobodna. Roditelji mi više neće moći zapovijedati i moći ću raditi što želim.“ I onda, kad napunimo osamnaest, shvatimo da smo još uvijek zarobljeni jer nemamo posao pa tako ni novce da kupimo stan (niti čak da ga iznajmimo), a po riječima roditelja vrijedi: „Dok si pod mojim krovom, bit će kako ja kažem.“ ili „Dok god te ja prehranjujem i skrblim se o tebi, radit ćeš što ti se kaže.“

IZGUBLJENE NADE

Tako ode nada za slobodom, ali to nije sve! Ne, ne, kako smo sada punoljetni, možemo zakonski odgovarati za prekršaje koje napravimo. No pozitivno gledano, sada možemo raditi gotovo sve i učiti za, primjerice, naše buduće zanimanje (ako odlučimo ići na fakultet). Kada završimo fakultet i zaposlimo se, postajemo zarobljenicima posla i da stvar bude još gora, plaća, koja je ionako najčešće premala za normalne uvijete života, a još se smanjuje dok platimo sve račune i davanja državi. Onda se oženimo i dobijemo djecu i troškovi još više porastu te kako smo sad supruzi/supruge našim partnerima i očevi/majke našoj djeci, postajemo dodatno zarobljeni tim ulogama i ponašanjima koja se sada očekuju od nas. Zatim odemo u miroviu, naša djeca se ožene/udaju i odu, naš suprug/supruga se razboli i osudi nas da se brinemo o njemu bez da to zna ili jednostavno umre i tako mi postajemo zarobljencima samoće koju smo taman zaboravili.

MOŽE I GORE

Kako to stanje ne bi bilo ipak koliko, toliko podnošljivo, s godinama dolaze i sve jači fizički i psihički bolovi i kada prestanemo biti u mogućnosti brinuti o sebi, ponovno počinjemo ovisiti o drugima i njihovoj dobroti, koje se sve rjeđe može naći u današnje vrijeme. Naravno, kako zarobljeništvo raznih godina naših života nije dovoljno, mi kako starimo, tako nas muči prošlost i sjećanja koja nas proganjaju te si stalno postavljamo pitanja: „Da sam...(tako i tako) postupila u određenom trenutku, što bi se dogodilo. Bih li bila sretnija ili bi bilo isto?“, jer naravno gore ne može. Sada ću samo iznjeti činjenicu koju mnogi ne žele prihvatiti i negiraju je, a istina je: „Iz kaveza idemo u kavez i ne možemo to spriječiti jer nismo nikada, ali baš nikada slobodni.“ Osobno se ne mogu odlučiti koje je razdoblje našega života/zarobljeništva najgore (hm, možda starost?), ali sa sigurnošću mogu reći da se zarobljeno osjećam najviše zbog sjećanja koja me prate i ne daju mi mira. Sigurna sam da bih bila slobodna, kad bih ih mogla izbrišati po izboru i u bilo koje trenutku.

MOJA BAKA

Često mi kroz misli prođe
njena riječ svaka...
Tražim je na nedjeljnoj misi,
ali dugo već na klupici njenoj, sjedi neka druga baka.

Otišla je prebirući
kronicu pod prstima,
sa molitvom i uzdahom
na ustima...
jednog sunčanog, ljetnog dana.

Kasnije su mi rekli
da je otišla na nebo,
shvaćala nisam...
Bila sam još mala.

Tražila sam ju noćima,
pitajući se pod kojom li je zvijezdom...
i birala samo onu što imala je
najjači sjaj...

Svejedno, usnula bi mirno,
sanjajući njen topli zagrljaj.

S vremenom sam shvatila
da je u ovome svijetu
više neću naći,
ali uspomene su žive
i svaka od njih,
istovjetna susretu s njom,
meni puno znači.

GRAD ZAGREB

Dok Sava tiho teče,
moj Zagreb uranja u večer'.
I u noći dok sve spava,
još tiše žubori Sava,
a moj grad se budi...
jer Zagreb su trgovci, ulice i ljudi.

Volim svako njegovo lice,
poslovne ljude, đake, umjetnike, skitnice...

Mostovima preko Save spojen,
na Sljeme oslonjen...
Otmjen i drag,

Zagreb je moj grad.

U njemu se svijetla nikada ne gase,
kazaljke sata nikada ne kasne,
a top na Griču točno u podne puca.

Vjekovima njedri velika srca i poznata lica,
hrleći u svijet k'o pod nebo ptica.

Bijeli grad i tramvaji plavi,
to je moj, Zagreb na Savi.

(Lana Pucak, 2.k)

ONLINE ŠKOLA

Naša je škola
zatvorila vrata,
svima nam već fali
zvono za kraj sata.
"Boli me trbuh",
sada to ne vrijedi,
više nema briga
o potrošenoj kredi.
Učenja i škole,
svima je već navrh glave,
a profesori neumorno
ispite za nas prave.
Škola se prati
s različitih mjesta,
iz kuhinje, boravka,
pa čak i kreveta.
Šah se trenira
više nego prije,
a stižu sve bolje
i zanimljivije partije.
Svi smo već poželjeli
s ekipom ići van,
kad bi barem ovo bio
samo jedan velik san.

U IŠČEKIVANJU

Misli su moje tmurne,
noći su moje burne
bez tebe pokraj mene
moje riječi su ranjene.
Ne znam gdje ću poći
i kada ću doći
lutajući ko pas
tražeći tvoj glas.
Za tvojim dodirima lijepim
putevima hodam slijepim,
tražim te
i tražim te...

(Luka Zrnić, 2.k)

VOLJENOM STRANCU

Hej stranče,
Oprosti što smetam, molim te,
Samo sam te htjela pitati: „Kako si?“
Pa da vidim jesu li se želje i molbe moje,
Bogu svaku večer poslane,
Uslišale
I jesi li mi dobro ti.

Hej stranče,
Dolaze li i tebi sjećanja na vremena prošla,
Dok hodaš ovim putem?
Žive li ona u tebi,
Kao što žive u meni?

Hej stranče,
Dolazi li i tebi osmijeh na lice
Kada se sjetiš svih trenutaka naših,
Što ovdje su se zbili?
Priznajem uz osmijeh na usnama,
U oku mome pojavi se i koja suza,
Dok razmišljam o njima.
Hej stranče,
Ne poznajem te više,
Ali želim da budeš dobro.
Da se smiješ i da nađeš sreću,
Ako je još pronašao nisi.
Za svu našu prošlost koja nas veže
I ljubav prema tebi, koju nikada osjećati nisam prestala,
Budi mi zavazda dobro i budi sretan!

Hej stranče,
Oprosti što uzeh ti vremena toliko,
Ali pomoći si nisam mogla,
No i sam znaš da ništa novo to nije.

Još jednom, dragi moj stranče,
Oprosti.
Ako sretnem te idući put, obećajem,
Obećajem, neću zastati.
Osmijehnut ću ti se za lijepa vremena stara
I nastaviti ću hodati,
Kada te prođem,
Neću se okrenuti.
Vidjet ćeš, bit će tako.

Do ponovnog susreta,
Voljeni moj stranče!

POD MASKAMA ZDRAVLJA

Masku nosim jer to je normalno.
Svaki tren svakog dana,
Nosim je na licu
Te po njoj još i liječničku masku.
Ne, nisam doktor,
Niti sam bolesna,
A niti sam u bolnici,
Već je korona pa se moram čuvati.

Teško mi je disati,
Gušim se,
Ali dobro to mi je već pod normalno.

Malo je zraka pod liječničkom maskom,
Ali dobro je, ne žalim se
Jer mogu svoju masku opustiti,
Više osmijeh ne moram lažirati
Jer normalno nije, u ovo se vrijeme, smijati.
Sada moram očima sretna biti,
Teško je, jer kako kažu: “Oči su ogledalo duše”,
A moja duša je slomljena.
No naučit ću, i u očima, lažirati sreću i osjećaje sve ostale.
Ovo će biti dobra vježba
Te kad sve ovo prođe, nitko me više neće moći prozrijeti.

SAMO NE SADAŠNJOST

Dok tišina moje uši zaglušuje,
Ja stojim na cesti i razmišljam o prošlosti.
Prisjećam je se, jer
Bila je lijepa!

Dok vjetar kosu mi mrsi,
Ja stojim na cesti i zamišljam budućnost.
Zamišljam svoj idealan život koji, znam, neću imati, ali ipak
Lijepo je sanjati!

Dok hladan zrak kožu mi ledi,
Ja stojim na cesti i razmišljam o tebi,
Najljepšoj uspomeni prošlosti i neostvarivoj budućnosti mojoj!
Samo okrutnu realnost sadašnjosti ne mogu prihvatiti,
Preteško je, čak i za mene.

(Sofija Grgučić 3.a)

